

37 Raport półroczny

Rozwój stosowanych w Unii Europejskiej procedur i praktyk w zakresie kontroli parlamentarnej

Przygotowany przez sekretariat COSAC i przedłożony:

**LXVII Konferencji Komisji do Spraw Unijnych
Parlamentów Unii Europejskiej**

3-5 marca 2022 r.

Paryż

Pierwsza wersja opracowana przez sekretariat COSAC w dniu 17 lutego 2022 r. w oparciu o odpowiedzi na kwestionariusz rozesłany do parlamentów/izb.

Konferencja Komisji do Spraw Unijnych Parlamentów Unii Europejskiej (COSAC)

SEKRETARIAT COSAC

MTY 06 R 010, 70 rue Montoyer, B-1047 Bruksela, Belgia
E-mail: secretariat@cosac.eu | Tel: +32 2 284 3776

Spis treści

WPROWADZENIE	ii
STRESZCZENIE	iii

ROZDZIAŁ 1

ROLA PARLAMENTÓW NARODOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ	1
---	---

ROZDZIAŁ 2

PRAWORZĄDNOŚĆ	16
---------------------	----

ROZDZIAŁ 3

KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY (COFE)	23
---	----

WPROWADZENIE

Jest to trzydziesty siódmy raport półroczny przygotowany przez sekretariat COSAC.

Raporty półroczne COSAC

Na XXX posiedzeniu COSAC ustalono, że Sekretariat COSAC będzie przygotowywać półroczne raporty rzeczowe, publikowane przed każdym posiedzeniem plenarnym konferencji. Celem tych raportów jest dokonanie przeglądu zmian w procedurach i praktykach stosowanych w Unii Europejskiej w zakresie kontroli parlamentarnej.

Wszystkie raporty półroczne dostępne są na stronie internetowej IPEX pod linkiem do danego posiedzenia.

Trzy rozdziały niniejszego raportu półrocznego zostały oparte na informacjach przekazanych przez Parlamente krajowe państw członkowskich Unii Europejskiej i przez Parlament Europejski. Termin nadsyłania odpowiedzi na kwestionariusz do 37 raportu półrocznego ustalono na 31 stycznia 2022 r. Zarys raportu został przyjęty na spotkaniu Przewodniczących COSAC, które odbyło się w dniu 14 stycznia 2022 r. w Paryżu, w formacie hybrydowym.

Co do ogólnej zasady, raport nie odnosi się do wszystkich Parlamentów lub Izb, które udzieliły odpowiedzi na dane pytanie. Zamiast tego przedstawia pogładowe przykłady.

Warto zauważyć, że w niektórych przypadkach, przy pytaniach wielokrotnego wyboru, respondenci mogli udzielić kilku odpowiedzi. W ten sposób można wyjaśnić ewentualną rozbieżność pomiędzy całkowitą liczbą udzielonych odpowiedzi a całkowitą liczbą respondentów.

Kompletne odpowiedzi otrzymane od 37 z 39 Parlamentów/Izb narodowych z 27 państw członkowskich i od Parlamentu Europejskiego, zamieszczono w Załączniku, który jest dostępny na stronie internetowej COSAC¹.

Uwagi dotyczące liczb

Na 27 państw członkowskich Unii Europejskiej, 15 posiada parlament jednoizbowy a 12 parlament dwuizbowy. Ze względu na współwystępowanie systemów jedno- i dwuizbowego, w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej działa łącznie 39 izb parlamentów narodowych.

Pomimo posiadania systemu dwuizbowego, parlamente krajowe Austrii, Irlandii i Hiszpanii przekazały jeden komplet odpowiedzi na kwestionariusz, dlatego maksymalna liczba respondentów na każde pytanie, łącznie z Parlamentem Europejskim, wyniosła 37. Na kwestionariusz otrzymano łącznie 37 odpowiedzi.

¹ Ze względu na termin wyborów krajowych portugalskie *Assembleia da República* dostarczyło jedynie odpowiedzi do rozdziału 3, dotyczącego Konferencji w sprawie przyszłości Europy, ponieważ nie mają one charakteru politycznego.

Parlament Europejski nie udzielił odpowiedzi na pytania z rozdziału 1a (Kontrola polityki europejskiej rządu), 1b (Rola w europejskim procesie decyzyjnym) i 2a (Zaangażowanie parlamentów narodowych w przyjęcie środków walki z pandemią COVID-19), ponieważ nie mają one zastosowania.

STRESZCZENIE

ROZDZIAŁ 1: ROLA PARLAMENTÓW NARODOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

Celem pierwszego rozdziału 37 raportu półrocznego COSAC jest analiza i porównanie najlepszych praktyk i narzędzi dostępnych dla parlamentów/izb narodowych w pełnieniu ich roli w sprawach dotyczących Unii Europejskiej (UE).

W raporcie poruszono trzy główne obszary w tym względzie: kontrolę polityki europejskiej ich rządów, rolę parlamentów narodowych w europejskim procesie decyzyjnym oraz współpracę międzyparlamentarną na szczeblu UE.

Według raportu trzema narzędziami najczęściej wykorzystywanymi do kontroli polityki europejskiej rządu były przesłuchania ministrów na szczeblu komisji, a następnie mandaty negocjacyjne - wiążące rezolucje oraz debaty Komisji przed posiedzeniem Rady Europejskiej.

Warto zauważyć, że w poszczególnych parlamentach/izbach istniało znaczne zróżnicowanie pod względem częstotliwości i rodzaju kontroli przeprowadzanych w latach 2019-2021.

W mniej niż połowie parlamentów/izb, po debatach plenarnych/debaty w komisjach organizowanych przed posiedzeniem Rady Europejskiej następowało głosowanie.

Znacząca większość parlamentów/izb nie rozważała ostatnio żadnych inicjatyw ani nie przyjęła żadnych przepisów w celu poprawy lub zmiany kontroli unijnej polityki rządowej. Niezależnie od tego niektóre z parlamentów/izb, które to uczyniły, jako główne wyzwania wskazały potrzebę dostępu do aktualnych informacji oraz kontrolę planów odbudowy i odporności.

Jeśli chodzi o systematyczną kontrolę wniosków ustawodawczych Komisji Europejskiej przez komisje parlamentarne pod kątem zasady pomocniczości, większość parlamentów/izb stwierdziła, że przeprowadziła taką kontrolę albo tylko przez komisję do spraw UE, albo wspólnie przez komisję do spraw UE i komisje sektorowe, a w bardzo niewielu przypadkach tylko przez komisje sektorowe.

Kilka parlamentów przygotowało, średnio w latach 2019-2021, od jednej do pięciu rezolucji zawierających uzasadnione opinie w odniesieniu do pomocniczości. Dotyczyły one głównie nowego paktu o migracji i azylu, kwestii klimatycznych, w szczególności pakietu „Fit for 55” (Gotowi na 55), oraz wniosku dotyczącego dyrektywy w sprawie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Ponadto tylko jedna izba odpowiedziała, że przedstawiono propozycje wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o stwierdzenie nieważności ze względu na naruszenie zasady pomocniczości.

Dialog polityczny został również uznany za ważne narzędzie pozostające do dyspozycji parlamentów narodowych, nawet jeśli częstotliwość i liczba opinii politycznych przekazywanych Komisji Europejskiej różniły się w poszczególnych parlamentach/izbach. Zdecydowana większość uznała, że Komisja Europejska w większości przypadków zajmuje się kwestiami poruszonymi w opiniach przesłanych w ramach dialogu politycznego.

Znaczna większość odpowiedziała, że opowiada się za wprowadzeniem procedury „green card” (zielonej kartki), za pomocą której parlamenty narodowe mogłyby zwracać się do Komisji Europejskiej przedkładając wniosek ustawodawczy.

Jeśli chodzi o regularne kontakty z posłami do Parlamentu Europejskiego (Europarlamentu) z ich państwami członkowskimi, większość parlamentów/izb poinformowała, że zorganizowała takie spotkania.

Parlamenty/izby zapytane o sposób, w jaki śledzą rozmowy trójstronne (tzw. trilogi) i europejską procedurę ustawodawczą podczas rozpatrywania wniosków ustawodawczych, przywoływały przesłuchania ministrów, posłów do Parlamentu Europejskiego, komisarzy europejskich czy ekspertów.

Jeśli chodzi o zaangażowanie komisji do spraw UE w proces transpozycji prawodawstwa UE, nieznaczna większość stwierdziła, że nie jest w niego zaangażowana. Podkreślono jednak również kilka konkretnych przykładów zaangażowania parlamentów/izb w tę procedurę.

Jeśli chodzi o współpracę międzyparlamentarną, większość parlamentów/izb uznała się za ogólnie zadowolone z rozwoju i wyników istniejących konferencji międzyparlamentarnych.

Spośród zaproponowanych opcji dotyczących sposobów usprawnienia pracy istniejących konferencji międzyparlamentarnych zdecydowana większość respondentów uznała, że wprowadzenie otwartej sesji pytań i odpowiedzi byłoby korzystne dla zwiększenia dynamiki spotkań. Znaczna większość respondentów z zadowoleniem przyjęła również możliwość utworzenia wewnętrznych grup roboczych w ramach konferencji międzyparlamentarnych, a także systematyczne przyjmowanie wspólnych wniosków lub uwag podczas tych spotkań, co również zostało uznane za istotne przez szereg parlamentów/izb.

Poproszeni o ocenę, które narzędzia są najbardziej przydatne w zakresie współpracy międzyparlamentarnej, zdecydowana większość parlamentów/izb uznała debaty między członkami parlamentów narodowych oraz debaty z komisarzami europejskimi za najważniejsze.

W kwestii utworzenia drugiej izby na szczeblu europejskim, złożonej z parlamentów narodowych, przytłaczająca większość parlamentów/izb nie wyraziła opinii.

ROZDZIAŁ 2: PRAWORZĄDNOŚĆ

Drugi rozdział 37 raportu półrocznego COSAC rzuca światło na to, w jaki sposób parlamenty narodowe śledziły i oceniały rozwój sytuacji w dziedzinie praworządności w UE, skupiając się zarówno na ich zaangażowaniu w podejmowanie działań mających na celu zwalczanie pandemii COVID-19, jak i na ich poglądach dotyczących kwestii praworządności w ogóle.

Prawie wszystkie parlamenty/izby były w jakiś sposób zaangażowane w proces podejmowania decyzji mających na celu zaradzenie kryzysowi sanitarnemu i kontrolowały działania swoich rządów w tym zakresie. W większości przypadków parlamenty/izby nie uczestniczyły bezpośrednio w zatwierdzaniu podjętych działań, które zasadniczo opierały się na ustawach dotyczących kryzysu zdrowia publicznego lub pandemii. Niektóre z nich brały udział w podejmowaniu decyzji o wprowadzeniu lub przedłużeniu stanu wyjątkowego.

Znaczna większość parlamentów/izb zorganizowała przesłuchania lub debaty z udziałem przedstawicieli rządów i/lub zadawała pisemne lub ustne pytania dotyczące podejmowanych decyzji. Niektóre z nich przyjęły również niewiążące rezolucje lub sprawozdania dotyczące bieżących działań lub ewentualnych dalszych kroków.

Kilka parlamentów/izb utworzyło specjalny organ parlamentarny zajmujący się pandemią lub nawet komisję śledczą zajmującą się zarządzaniem kryzysem przez rząd i nadzorem nad tym zarządzaniem.

W odniesieniu do ostatnich wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczących praworządności mniej niż jedna trzecia parlamentów/izb odpowiedziała, że omawiała takie kwestie, jednak w większości przypadków nie w odniesieniu do konkretnych spraw. Niektóre z nich wyraziły zaniepokojenie brakiem poszanowania dla wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej lub decyzji Komisji Europejskiej w tym zakresie.

Większość parlamentów/izb przeprowadziła pewne prace dotyczące sprawozdania Komisji Europejskiej z 2021 r. na temat praworządności, w drodze wymiany poglądów z Komisją Europejską lub z rządami krajowymi. Kilka z nich zorganizowało specjalne przesłuchania z udziałem różnych zainteresowanych stron w celu omówienia oceny Komisji dotyczącej ich własnego państwa członkowskiego.

Ponadto zdecydowana większość parlamentów narodowych nie miała zdania na temat tego, czy ich zdaniem wdrożenie mechanizmu przewidzianego w art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) dotyczącego naruszeń wartości określonych w art. 2 jest zadowalające. Podobnie większość parlamentów/izb nie wyraziła opinii, gdy zapytano je, czy uważają za zadowalające wdrożenie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności dotyczącego zarządzania finansowego budżetem Unii lub interesów finansowych Unii.

ROZDZIAŁ 3: KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY (CoFE)

Celem trzeciego rozdziału 37 raportu półrocznego COSAC jest analiza Konferencji w sprawie przyszłości Europy (CoFE), w nawiązaniu do raportów portugalskiego i słoweńskiego, które już wcześniej zajmowały się tym tematem.

Po około dziesięciu miesiącach konsultacji i debat w ramach CoFE, w niniejszym rozdziale skupiono się na roli, jaką odgrywają parlamenty narodowe i Parlament Europejski, podsumowując dotychczasowe prace oraz przedstawiając przegląd wydarzeń zorganizowanych przez parlamenty/izby.

Na pytanie o przepływ informacji dotyczących CoFE w parlamentach/izbach, ponad połowa respondentów odpowiedziała, że ich parlamentom/izbom nie przedstawiono żadnych sprawozdań z sesji plenarnych CoFE. Niektóre z parlamentów/izb, które odpowiedziały, że sprawozdania były składane, sprecyzowały, że odbywało się to przed komisjami do spraw europejskich (i zagranicznych) lub przed organami zarządzającymi. Niektórzy inni respondenci zauważyli, że przygotowano i rozpowszechniono pisemne sprawozdania lub informacje.

Ponad połowa respondentów zorganizowała w drugiej połowie 2021 r. debaty związane z CoFE w ramach posiedzeń komisji lub sesji plenarnych, z czego większość w ramach swojej komisji do spraw europejskich (i zagranicznych). Jeśli chodzi o omawiane tematy, parlamenty/izby wymienili

organizację i postępy sesji plenarnej CoFE i jej grup roboczych lub zaangażowanie obywateli w CoFE. Inne tematy dotyczyły gospodarki cyfrowej, znaczenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej dla rozwoju regionalnego, sztucznej inteligencji, polityki energetycznej, roli Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych oraz wolności słowa w Europie.

W drugiej połowie 2021 r. większość parlamentów/izb zorganizowała wydarzenia mające na celu informowanie o CoFE lub promowanie CoFE, lub wzięła udział w takich wydarzeniach. Kilka parlamentów/izb zauważyło, że zorganizowało wydarzenia, w których szczególną uwagę zwrócono na zaangażowanie młodych ludzi, a kilka z nich dyskutowało o przyszłości regionu Bałkanów Zachodnich. Wielu respondentów wspomniało również o promowaniu działań i zaangażowania obywateli za pośrednictwem mediów społecznościowych i innych. Respondenci wspomnieli również, że parlamentarzyści uczestniczyli w wielu publicznych dyskusjach organizowanych na temat CoFE i zagadnień, którymi się zajmuje, w szczególności ci parlamentarzyści, którzy byli członkami Zgromadzenia Plenarnego CoFE.

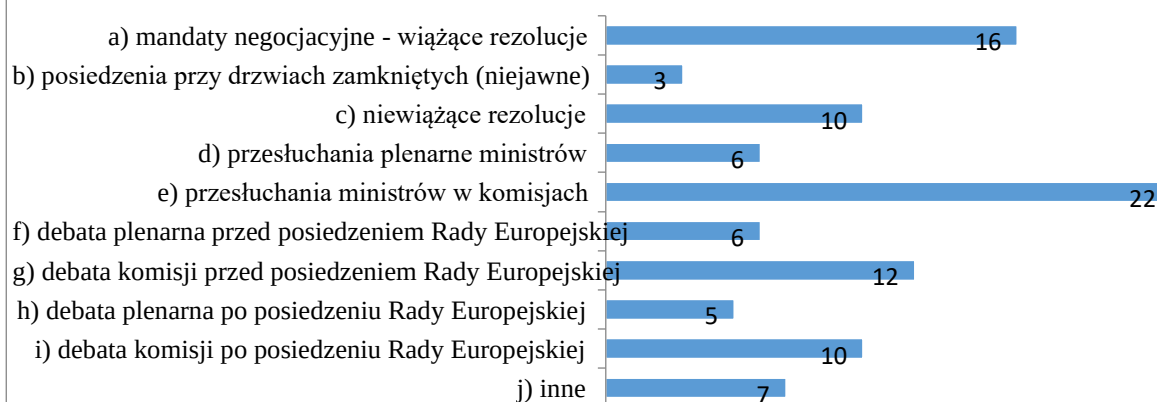
ROZDZIAŁ 1

ROLA PARLAMENTÓW NARODOWYCH W UNII EUROPEJSKIEJ

W PIERWSZYM ROZDZIALE 37 RAPORTU PÓŁROCZNEGO starano się określić, przeanalizować i porównać najlepsze praktyki dotyczące narzędzi i instrumentów dostępnych parlamentom/izbom i wykorzystywanych przez nie w działaniach dotyczących spraw UE. Dokonano tego, rzucając światło na trzy różne, lecz uzupełniające się wątki: kontrolę polityki unijnej ich rządów, rolę parlamentów/izb w europejskim procesie decyzyjnym oraz współpracę międzyparlamentarną na szczeblu Unii.

1 Zapytani o trzy narzędzia najczęściej wykorzystywane do kontroli polityki europejskiej rządu, większość respondentów w pierwszej kolejności wskazała przesłuchania ministrów na szczeblu komisji (22 z 35 respondentów), następnie mandaty negocjacyjne - wiążące rezolucje (16 z 35 respondentów) oraz debaty komisji przed posiedzeniem Rady Europejskiej (12 z 35 respondentów).

Narzędzia najczęściej wykorzystywane przez Parlament/Izbę do kontroli polityki europejskiej rządu

Niektóre parlamenty/izby przekazały również szczegółowe informacje na temat innych narzędzi wykorzystywanych do kontroli europejskiej polityki rządu.

Węgierski *Országgyűlés* odniósł się do możliwości zwoływania, z inicjatywy przewodniczącego, posiedzeń „przy drzwiach zamkniętych” organu konsultacyjnego Parlamentu do spraw UE, na których premier przekazuje informacje przed posiedzeniami Rady Europejskiej, oraz na temat wydarzeń o strategicznym znaczeniu dla UE. Cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* zwrócił uwagę, że Stała Komisja Spraw Zagranicznych i Europejskich, gdy uznała to za konieczne, zapraszała ministrów i analizowała sprawy dotyczące UE przed i po każdym posiedzeniu Rady UE.

Holenderska *Eerste Kamer* wspomniała, że jej główną formą kontroli była forma pisemna, ponieważ rząd przesyłał stanowisko Holandii w swoim opatrzonym uwagami porządku obrad przed każdym

posiedzeniem Rady Europejskiej/Rady oraz sprawozdania po posiedzeniach. Ponadto każda komisja miała prawo zadawać pytania i zgłaszać uwagi do tego stanowiska danemu ministrowi. Komitet mógł również zaprosić ministra do dyskusji nad polityką europejską na konkretne tematy, a raz w roku polityka unijna rządu była omawiana w ramach debaty plenarnej, podczas której można było przyjmować wiążące uchwały. Podobnie niemiecki *Bundestag* zauważył, że zdecydowana większość jego działań na forum UE to interpelacje poselskie, po których następują oświadczenia i debaty na temat europejskiej polityki.

Słoweński *Državni svet* określił, że komisja ds. stosunków międzynarodowych i spraw europejskich omawia propozycje rządu, wydaje opinie i może je przekazać komisji ds. UE Zgromadzenia Narodowego, co najmniej dwa dni przed posiedzeniem, na którym ta ostatnia ma przyjąć odpowiednie stanowisko.

Francuskie *Assemblée nationale* wymieniło raporty informacyjne jako ważne narzędzie kontroli polityki europejskiej rządu.

2 W odpowiedzi na pytanie o wykorzystanie, z wcześniej ustalonej listy opcji, konkretnych narzędzi służących kontroli polityki europejskiej rządu, parlamenty/izby musiały wskazać, średnio jak często korzystały z tych instrumentów w latach 2019-2021: „nigdy”, „od 1 do 5”, „od 5 do 10”, „od 10 do 20” i „ponad 20”.

Jeśli chodzi o mandaty negocjacyjne/wiążące rezolucje, spośród 35 respondentów 14 parlamentów/izb stwierdziło, że nie wydało żadnego, a 12 wskazało, że wydało średnio ponad 20 rocznie (chorwacki *Hrvatski sabor*, czeska *Poslanecká sněmovna*, duński *Folketing*, holenderska *Tweede Kamer*, estoński *Riigikogu*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*, łotewska *Saeima*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, słoweński *Državni zbor*, szwedzki *Riksdag*).

Jeśli chodzi o posiedzenia przy drzwiach zamkniętych (niejawne), spośród 32 respondentów 18 parlamentów/izb stwierdziło, że nie zorganizowało żadnego posiedzenia, a tylko cztery parlamenty/izby odnotowały zorganizowanie ponad 20 posiedzeń (estoński *Riigikogu*, fińska *Eduskunta*, litewski *Seimas*, szwedzki *Riksdag*).

Spośród 34 respondentów 14 parlamentów/izb stwierdziło, że nie przyjęło żadnych niewiążących rezolucji, natomiast siedmiu respondentów odpowiedziało, że przyjęło ich ponad 20 (czeski *Senát*, holenderska *Tweede Kamer*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat*, rumuńska *Camera Deputaților*, słowacka *Národná rada*).

Jeśli chodzi o przesłuchania ministrów na szczepku plenarnym, 15 z 34 respondentów odpowiedziało, że nie zorganizowało żadnego, a 12 parlamentów/izb stwierdziło, że przeprowadziło od jednego do pięciu takich przesłuchań.

Jeśli chodzi o przesłuchania ministrów na szczepku komisji, 29 z 34 respondentów wspomniało, że zorganizowano je co najmniej raz. Spośród tych parlamentów/izb 11 respondentów poinformowało, że zorganizowało ich więcej niż 20 (duński *Folketing*, estoński *Riigikogu*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat*, łotewska *Saeima*, litewski *Seimas*, polski *Sejm*, rumuński *Senat*, słowacka *Národná rada*, słoweński *Državni zbor*).

Częstotliwość stosowania poszczególnych narzędzi wykorzystywanych przez parlament/izbę do kontroli polityki europejskiej rządu

Ilość/%	zero	1 - 5	5 - 10	10 - 20	więcej niż 20	
a) mandaty negocjacyjne/wiążące rezolucje	14 - 38.9% 	6 - 16.7% 	4 - 11.1% 	0 - 0.0% 	12 - 33.3% 	36
b) posiedzenia przy drzwiach zamkniętych (niejawne)	18 - 56.3% 	3 - 9.4% 	5 - 15.6% 	2 - 6.3% 	4 - 12.5% 	32
c) niewiążące rezolucje	14 - 41.2% 	9 - 26.5% 	2 - 5.9% 	2 - 5.9% 	7 - 20.6% 	34
d) przesłuchania plenarne ministrów	15 - 44.1% 	12 - 35.3% 	3 - 8.8% 	0 - 0.0% 	4 - 11.8% 	34
e) przesłuchania ministrów w komisjach	5 - 14.7% 	10 - 29.4% 	5 - 14.7% 	3 - 8.8% 	11 - 32.4% 	34
f) debata plenarna przed posiedzeniem Rady Europejskiej	25 - 73.5% 	4 - 11.8% 	3 - 8.8% 	2 - 5.9% 	0 - 0.0% 	34
g) debata komisji przed posiedzeniem Rady Europejskiej	14 - 40.0% 	10 - 28.6% 	6 - 17.1% 	3 - 8.6% 	2 - 5.7% 	35
h) debata plenarna po posiedzeniu Rady Europejskiej	22 - 66.7% 	7 - 21.2% 	3 - 9.1% 	1 - 3.0% 	0 - 0.0% 	33
i) debata komisji po posiedzeniu Rady Europejskiej	10 - 28.6% 	19 - 54.3% 	1 - 2.9% 	3 - 8.6% 	2 - 5.7% 	35
Respondentów razem						35

Jeśli chodzi o debaty plenarne przed posiedzeniem Rady Europejskiej, spośród 34 respondentów zdecydowana większość parlamentów/izb (25 respondentów) stwierdziła, że nie organizuje żadnych debat, a dziewięć parlamentów/izb stwierdziło, że zorganizowało od jednej do dwudziestu.

Jeśli chodzi o debaty w komisjach przed posiedzeniem Rady Europejskiej, spośród 35 respondentów 14 parlamentów/izb stwierdziło, że nie przeprowadziło żadnej debaty, a 10 parlamentów/izb stwierdziło, że zorganizowało od jednego do pięciu posiedzeń. Dwóch respondentów poinformowało, że zorganizowało ponad 20 posiedzeń (belgijska *Chambre des représentants* i litewski *Seimas*).

Jeśli chodzi o debaty po posiedzeniu Rady Europejskiej na szczeblu plenarnym, zdecydowana większość parlamentów/izb (22 z 33 respondentów) nie zaplanowała żadnych debat.

Wreszcie, na pytanie dotyczące zwoływania posiedzeń po posiedzeniu Rady Europejskiej na poziomie komisji, 10 z 35 respondentów stwierdziło, że nie zorganizowano żadnego, a 19 parlamentów/izb stwierdziło, że odbyło od jednego do pięciu spotkań. Dwóch respondentów zgłosiło, że zorganizowało ponad 20 posiedzeń (belgijska *Chambre des représentants*, litewski *Seimas*).

3 Na pytanie, czy po debatach plenarnych/posiedzeniach komitetów organizowanych przed posiedzeniem Rady Europejskiej następowało głosowanie, większość parlamentów/izb (17 z 31 respondentów) odpowiedziała przecząco.

Słoweński *Državni zbor* sprecyzował, że debaty przed posiedzeniami Rady Europejskiej były organizowane jedynie na szczeblu komisji, w którym to przypadku następowało głosowanie.

Kilku respondentów (czterech) nie odpowiedziało ani pozytywnie, ani negatywnie na to pytanie, ale wymieniło szczegóły dotyczące ich praktyk.

Włoski *Senato della Repubblica* zauważył, że po każdym posiedzeniu plenarnym obu izb włoskiego parlamentu zwołanym przed posiedzeniem Rady Europejskiej następowało głosowanie w oparciu o rezolucję przedłożoną przez członków komisji do spraw UE z obu izb. Z drugiej strony, po posiedzeniach komisji zwoływanych przed posiedzeniami Rady Europejskiej zasadniczo nie następowało głosowanie. Podobnie fińska *Eduskunta* stwierdziła, że takie przesłuchania mogły prowadzić do głosowania, zauważając jednak, że głosowanie w sprawie fińskiego stanowiska negocyjacyjnego było zazwyczaj przyjmowane na wcześniejszym etapie procedury parlamentarnej, a zatem przesłuchania dotyczące zbliżającego się posiedzenia Rady Europejskiej były poświęcone przeglądowi aktualnej sytuacji.

Czeska *Poslanecká sněmovna* oświadczyła, że Komisja ds. Europejskich formalnie przyjęła rezolucję, przyjmującą do wiadomości informacje dotyczące stanowisk rządu na posiedzeniu Rady Europejskiej. Holenderska *Eerste Kamer* sprecyzowała, że komisja może przysyłać rządowi pisemne pytania i uwagi przed posiedzeniem Rady Europejskiej.

4 Znaczna większość parlamentów/izb (24 z 35 respondentów) nie rozważała ostatnio żadnych inicjatyw ani nie przyjęła żadnych ustaw mających na celu poprawę kontroli polityki unijnej rządu.

5 Spośród parlamentów/izb, które udzieliły pozytywnej odpowiedzi, 12 przedstawiło dalsze szczegóły.

Węgierski *Országgyűlés* sprecyzował, że w 2020 r. wprowadzono pewne zmiany do regulaminu wewnętrznego i innych przepisów, przewidując, że premier będzie mógł informować zgromadzenie plenarne o wynikach posiedzeń Rady Europejskiej oraz że rząd jest zobowiązany do przedstawienia Komisji do Spraw Europejskich ustnego (lub pisemnego) sprawozdania po każdym formalnym posiedzeniu Rady Europejskiej.

Czeski *Senát* wspomniał, że w ciągu ostatnich dwóch lat przyjął niewiążące rezolucje wzywające rząd do 1) jasnego i zrozumiałego wyrażania swojego stanowiska politycznego w tzw. stanowiskach rządu, 2) terminowego przekazywania Senatowi dokładnych i konkretnych informacji o sposobie uwzględniania rezolucji Senatu w sprawie wniosków dotyczących aktów legislacyjnych UE oraz o dalszym przebiegu negocjacji w Radzie, 3) konsekwentnego opracowywania protokołów z prac grup roboczych i innych organów przygotowawczych Rady oraz rozpowszechniania ich w odpowiedniej rządowej bazie danych, oraz 4) wspierania inicjatyw mających na celu zwiększenie przejrzystości procesu kształtowania unijnej polityki i unijnych aktów legislacyjnych.

Cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* stwierdził, że ze względu na system prezydencki parlament nie może upoważniać władzy wykonawczej w sprawach UE. Zauważył jednak, że obecny przewodniczący izby podjął inne inicjatywy w celu poprawy istniejących ram kontroli parlamentarnej nad władzą wykonawczą w takich sprawach.

Podobnie włoski *Senato della Repubblica* i włoska *Camera dei deputati* wspomniały o niedawnej zmianie ustawy, która wzmocniła obowiązek rządu do przekazywania informacji odpowiedniej komisji parlamentarnej przed posiedzeniami Rady UE (w tym nieformalnymi posiedzeniami Rady UE z udziałem Eurogrupy), z możliwością wydawania przez tę komisję rezolucji. Ponadto włoska *Camera dei deputati* sprecyzowała, że ustawa nakłada obecnie na rząd obowiązek składania

parlamentowi co sześć miesięcy sprawozdania z postępów w realizacji krajowego planu naprawy i odporności, umożliwiając komisjom parlamentarnym przyjmowanie rezolucji w tej sprawie.

Holenderska *Eerste Kamer* zwróciła uwagę na fakt, że regularnie zmieniała tryb swojej kontroli rządu w odniesieniu do polityki europejskiej, podkreślając, że w ciągu ostatnich kilku lat udoskonaliła procedurę ustalania priorytetów, a także - gdy było to możliwe - dostosowywała ją do corocznej debaty na temat polityki rządu wobec UE.

Niemiecki *Bundestag* poinformował, że podczas ostatniej kadencji dyskutowano nad kilkoma wnioskami o zmianę ustawy dotyczącej współpracy rządu federalnego i niemieckiego *Bundestagu* w sprawach UE, m.in. w zakresie informowania o wyrokach wstępnych i postępowaniach w sprawie naruszenia traktatów, a także o prawie wtórnym. Nie przyjęto jednak żadnej poprawki. Niemiecki *Bundesrat* zwrócił uwagę na poprawkę zwiększającą kompetencje ustawy o współpracy rządu federalnego i krajów związkowych w sprawach UE (EUZBLG).

Grecki *Vouli ton Ellinon* odniósł się do artykułu 32A Kodeksu Postępowania Parlamentu Greckiego, który został zrewidowany w 2019 roku, wzbogacając kompetencje komisji ds. europejskich.

Duński *Folketing* wspomniał, że w październiku 2021 r. grupa wybitnych ekspertów przedstawiła raport na temat roli duńskiego parlamentu w kontroli polityki unijnej rządu oraz szerszego zaangażowania parlamentu w sprawy UE. Decyzja w sprawie rekomendacji ma zapaść do lipca 2022 roku.

Fińska *Eduskunta* zauważyła, że w corocznym sprawozdaniu Wielkiej Komisji na temat polityki UE po 2021 roku podkreślono, że informacje przekazywane fińskiemu parlamentowi powinny być zawsze kompleksowe i aktualne. Uznano za konieczne, aby parlament mógł skutecznie wpływać na krajowe cele negocjacyjne i wynik negocjacji, zapobiegając sytuacji, w której porozumienie na szczeblu UE zostało już *de facto* zawarte.

6 Na pytanie, czy właściwa komisja parlamentu/izby systematycznie analizuje wnioski ustawodawcze, przedstawiane przez Komisję Europejską, pod kątem zasady pomocniczości, większość parlamentów/izb (23 z 35 respondentów) odpowiedziała pozytywnie.

7 W 12 parlamentach/izbach (spośród 33 respondentów) kontrola pod kątem pomocniczości została przeprowadzona wyłącznie przez komisję do spraw UE (austriacki *Nationalrat* i *Bundesrat*, cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, czeska *Poslanecká sněmovna*, francuski *Sénat*, francuskie *Assemblée nationale*, węgierski *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, polski *Senat*, słowacka *Národná rada*, hiszpańskie *Cortes Generales*). W 13 parlamentach/izbach kontrola ta została przeprowadzona wspólnie przez Komisję do Spraw UE i komisje sektorowe (bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, duński *Folketing*, holenderska *Tweede Kamer*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat*, grecki *Vouli ton Ellinon*, irlandzkie *Houses of the Oireachtas*, litewski *Seimas*, luksemburska *Chambre des Députés*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, rumuński *Senat*). Pozostałe parlamenty/izby, a mianowicie szwedzki *Riksdag* i belgijski *Sénat*, zgłosiły, że kontrola zasady pomocniczości była prowadzona wyłącznie przez komisje sektorowe.

8 Jeśli chodzi o przyjęcie rezolucji zawierających uzasadnione opinie dotyczące zasady pomocniczości, średnio w latach 2019-2021, 19 z 35 respondentów odpowiedziało, że nie przyjęło żadnej, a 14 parlamentów/izb poinformowało, że przyjęło od jednej do pięciu.

9 Parlamenti/izby, które wydały uzasadnione opinie, określiły przedmiot przyjętych rezolucji. Francuski *Sénat* wymienił trzy rezolucje: w sprawie wniosków ustawodawczych dotyczących neutralności klimatycznej w rolnictwie², w sprawie Europejskiej Agencji Leków/gotowość na wypadek sytuacji kryzysowych i zarządzanie kryzysowe, utworzenie Europejskiego Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób, przeciwdziałanie poważnym transgranicznym zagrożeniom zdrowia³ oraz w sprawie neutralności klimatycznej⁴. Francuskie *Assemblée nationale* zasygnalizowało jedną rezolucję w sprawie projektu rozporządzenia dotyczącego kwestii dyscypliny finansowej⁵.

Węgierski *Országgyűlés* wskazał rezolucje zawierające uzasadnione opinie na temat niektórych propozycji zawartych w nowym pakcie o migracji i azylu. Podobnie włoski *Senato della Repubblica* wspomniał, że przyjęto uzasadnioną opinię w sprawie pakietu dotyczącego wspólnego europejskiego systemu azylowego.

Irlandzkie *Houses of the Oireachtas* wspomniało o rezolucjach dotyczących pakietu "Fit for 55" (Gotowi na 55), a austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* o rezolucjach dotyczących ochrony klimatu. Czeski *Senát* przytoczył rezolucje w sprawie rewizji unijnego systemu handlu emisjami, efektywności energetycznej, infrastruktury paliw alternatywnych oraz dyrektywy w sprawie opodatkowania energii. Czeska *Poslanecká sněmovna* przyjęła jedną uzasadnioną opinię w sprawie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.

Holenderska *Eerste Kamer* oświadczyła, że w 2020 r. zostanie przesłana uzasadniona opinia w sprawie europejskiego prawa klimatycznego. Holenderska *Tweede Kamer* przyjęła rezolucje w sprawie europejskiego zielonego ładu, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, opodatkowania gospodarki cyfrowej i unijnego urzędu pracy.

Wreszcie duński *Folketing*, maltańska *Kamra tad-Deputati* i szwedzki *Riksdag* przyjęły rezolucję w sprawie dyrektywy o płacy minimalnej. Maltańska *Kamra tad-Deputati* odnotowała ponadto przyjęcie rezolucji w sprawie UE na rzecz zdrowia, jednolitej europejskiej przestrzeni powietrznej, a szwedzki *Riksdag* - w sprawie energii odnawialnej, społecznego funduszu klimatycznego, dyrektywy VAT i zasobów własnych.

10 Tylko niemiecki *Bundestag* spośród 35 parlamentów/izb odpowiedział, że złożono wnioski o wniesienie w imieniu parlamentu/izby skargi do Trybunału Sprawiedliwości UE (TSUE) przeciwko europejskiemu aktowi ustawodawczemu, o stwierdzenie nieważności z powodu naruszenia zasady pomocniczości, jak to przewidziano w art. 8 protokołu lizbońskiego w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności.

11 Poproszony o sprecyzowanie, niemiecki *Bundestag* wymienił trzy wnioski, które miały na celu wprowadzenie w tych ramach zasady pomocniczości: w sprawie dyrektyw 2019/790⁶ i 2019/1937⁷, oraz w sprawie propozycji utworzenia Europejskiego Funduszu Obrony. Wszystkie zostały odrzucone przez plenum *Bundestagu*.

² COM (2021) 554, przyjęty w dniu 8 listopada 2021 r.

³ COM (2021) 725, 726 i 727, przyjęty w dniu 23 lutego 2021 r.

⁴ COM (2020) 80, przyjęty w dniu 22 maja 2020 r.

⁵ COM (2019) 580, przyjęty w październiku 2019 r.

⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmieniająca dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE.

⁷ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/1937 z dnia 23 października 2019 r. w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii.

12 Jeśli chodzi o dialog polityczny, parlamenty/izby zostały zapytane o liczbę opinii politycznych, które średnio przedłożyły Komisji Europejskiej w latach 2019-2021. Spośród 35 respondentów ponad jedna trzecia parlamentów/izb (12 respondentów) stwierdziła, że przedłożyła nie więcej niż pięć opinii politycznych. Ośmiu respondentów odpowiedziało, że nie przedłożyło żadnych opinii. Jedynie 6 parlamentów/izb wydało od 5 do 10 opinii politycznych, a jeszcze mniej - pięciu respondentów - przedstawiło do 20 opinii politycznych. Liczba respondentów, którzy wydali więcej niż 20 opinii politycznych, wyniosła cztery (czeski *Senát*, niemiecki *Bundesrat*, rumuńska *Camera Deputaţilor* i hiszpańskie *Cortes Generales*).

13 Zdecydowana większość (24 z 31 respondentów) stwierdziła, że Komisja Europejska w większości przypadków odniosła się do kwestii poruszonych w ich opiniach w ramach dialogu politycznego. Sześć parlamentów/izb zauważyło, że kwestie poruszone w opiniach politycznych w większości nie zostały uwzględnione przez Komisję Europejską w udzielonych odpowiedziach, a cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* stwierdził, że jego obawy w ogóle nie zostały uwzględnione.

14 Znaczna większość (24 z 35 respondentów) odpowiedziała, że opowiada się za wprowadzeniem procedury „green card” (zielonej kartki), w ramach której parlamenty narodowe mogłyby zwracać się do Komisji Europejskiej przedstawiając wniosek ustawodawczy. Dziewięć parlamentów/izb nie miało zdania na ten temat, a dwóch respondentów stwierdziło, że jest temu przeciwnych (szwedzki *Riksdag* i fińska *Eduskunta*).

Fińska *Eduskunta* stwierdziła ponadto, że nie przyjęła formalnego stanowiska w tej sprawie, ale zauważyła, że w traktatach nie przewidziano prawa do inicjatywy ustawodawczej dla parlamentów narodowych. Ponadto uznała, że instytucjonalne lub quasi-instytucjonalne ustalenia *de facto* ustanawiające zieloną kartkę poza traktatami UE zwiększyłyby złożoność procedur decyzyjnych. W związku z tym ten sam parlament stwierdził, że rolę parlamentów narodowych w proponowaniu polityki i prawodawstwa UE należy raczej wzmocnić poprzez wykorzystanie istniejących kanałów, głównie ich dialogu politycznego z instytucjami UE oraz interakcji z rządami krajowymi.

15 Na pytanie, czy organizują regularne spotkania z posłami do Parlamentu Europejskiego (Europosłami) ze swojego państwa członkowskiego, większość (19 z 35 respondentów) odpowiedziała pozytywnie, natomiast 16 respondentów stwierdziło, że nie promują takich spotkań.

16 W odpowiedzi na pytanie uzupełniające 22 parlamenty/izby przekazały dodatkowe informacje. Wiele z nich wspomniało, że ich posłowie do PE byli zapraszani na wszystkie posiedzenia Komisji do Spraw Europejskich i mogli uczestniczyć w debatach (chorwacki *Hrvatski Sabor*, grecki *Vouli ton Ellinon*, węgierski *Országgyűlés*, irlandzkie *Houses of the Oireachtas*, litewski *Seimas*, luksemburska *Chambre des Députés*, polski *Sejm*, słowacka *Národná rada*, słoweński *Državni zbor*). Ponadto niemiecki *Bundestag* zorganizował specjalne spotkania Komisji do Spraw Unii Europejskiej z posłami do PE poświęcone aktualnym kwestiom polityki europejskiej.

Czeska *Poslanecká sněmovna*, czeski *Senát* i fińska *Eduskunta* odpowiedziały, że takie spotkania odbywały się regularnie dwa razy w roku, w normalnych okolicznościach, kiedy nie było COVID-19. Duński *Folketing* odbywał takie spotkania mniej więcej raz w miesiącu.

Spotkania z posłami do PE organizowano, gdy uznano to za konieczne i/lub w sprawach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w: cypryjskim *Vouli ton Antiprosopon*, włoskiej *Camera dei deputati*, włoskim *Senato della Repubblica* i łotewskiej *Saeimie*.

We francuskim *Assemblée nationale* posłowie do PE byli systematycznie zapraszani na posiedzenia Komisji do Spraw Europejskich. Ponadto francuscy posłowie - zwłaszcza członkowie Komisji do Spraw Europejskich - spotykali się regularnie ze swoimi odpowiednikami w Parlamencie Europejskim podczas misji do instytucji europejskich. W ten sposób od początku obecnej kadencji zorganizowano 219 misji do Brukseli. Francuski *Sénat* organizował takie spotkania raz lub dwa razy w roku, a od czasu wybuchu pandemii wirusa Covid-19 promował również wideokonferencje pomiędzy sprawozdawcami/parlamentarzystami Parlamentu Europejskiego i *Sénatu*.

Holenderska *Tweede Kamer* zaplanowała spotkanie posłów i posłanek holenderskich przed coroczną debatą nad dokumentem politycznym rządu na temat stanu Unii Europejskiej. Ponadto często promowała takie spotkania w ramach corocznej wizyty komisji do spraw UE w instytucjach europejskich.

17 Zapytane o rodzaj przesłuchań zorganizowanych w celu monitorowania rozmów trójstronnych i całego procesu legislacyjnego UE, tylko dwa z 33 parlamentów/izb odniosły się do przesłuchań z udziałem stałych przedstawicielstw ich państw członkowskich przy instytucjach europejskich (francuski *Sénat* i rumuńska *Camera Deputaţilor*). Trzech respondentów zorganizowało przesłuchania komisarzy (irländzkie *Houses of the Oireachtas*, włoska *Camera dei deputati* i grecki *Vouli ton Ellinon*). Ogółem 10 parlamentów/izb odpowiedziało, że przeprowadziło przesłuchania ministrów.

Większość (19 respondentów) zgłosiła inne procedury. Na przykład niemiecki *Bundestag* przeprowadził połączone przesłuchania ministrów i komisarzy europejskich, a francuskie *Assemblée nationale* i francuski *Sénat* przeprowadziły przesłuchania stałego przedstawiciela przy UE, ministrów, posłów do PE, komisarzy i ekspertów.

Inne parlamenty/izby (węgierski *Országgyűlés*, włoski *Senato della Repubblica*, łotewska *Saeima*, słoweńskie *Državni zbor*, szwedzki *Riksdag*, polski *Sejm*) określiły alternatywne instrumenty sprawowania tej kontroli, a mianowicie przesłuchania przedstawicieli rządu w konkretnych sprawach lub uzyskiwanie informacji od rządu w inny sposób (forma pisemna, nieformalna).

Niemiecki *Bundesrat* i holenderska *Eerste Kamer* oświadczyły, że monitorują stanowisko rządu w Radzie.

W czeskiej Izbie Deputowanych informacje o trójstronnych rozmowach, negocjacjach w instytucjach UE, mandatach ministrów i stanowiskach rządowych były stale udostępniane Komisji Spraw Europejskich.

Czeski *Senát* zwracał się do rządu o przedstawienie pisemnej informacji na temat dalszego przebiegu negocjacji w Radzie w odniesieniu do każdego analizowanego projektu aktu ustawodawczego. Ponadto izba ta niekiedy omawiała aktualny stan negocjacji na forum Komisji Spraw UE, z możliwością przyjęcia kolejnych rezolucji skierowanych do rządu.

Podobnie w duńskim *Folketing* nie było systematycznej sprawozdawczości z rozmów trójstronnych. Gdy kwestie omawiane podczas rozmów trójstronnych znajdowały się w porządku obrad posiedzenia Rady, minister składał sprawozdanie Komisji do Spraw UE. Ponadto stały przedstawiciel Parlamentu w Brukseli, wraz z doradcami parlamentu z ramienia UE, regularnie składał sprawozdania na temat kwestii będących przedmiotem zainteresowania omawianych w ramach rozmów trójstronnych.

W przypadku fińskiej Eduskunty, oprócz przesłuchań ministrów, konstytucja fińska wymaga, aby rząd ubiegał się o uprzednią zgodę parlamentu w sprawach UE wchodzących w zakres uprawnień ustawodawczych lub budżetowych parlamentu. Co więcej, konstytucja daje parlamentowi nieograniczone prawo do uzyskiwania od rządu informacji na temat przygotowywania kwestii unijnych. Zasady te mają zastosowanie w całym procesie ustawodawczym, w tym w procedurze trójstronnej, bez żadnych wyjątków.

Belgijski *Sénat* i cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* wspomniały, że nie prowadzono regularnych działań następczych.

18 Jeśli chodzi o zaangażowanie Komisji do Spraw Europejskich w proces transpozycji prawodawstwa UE, 18 z 34 parlamentów/izb odpowiedziało, że nie są one zaangażowane. Pozostałych 16 respondentów stwierdziło, że są one w pewnym stopniu zaangażowane: bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, holenderska *Tweede Kamer*, holenderska *Eerste Kamer*, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundestag*, grecki *Vouli ton Ellinon*, węgierski *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*, litewski *Seimas*, rumuńska *Camera Deputaţilor*, rumuński *Senat*, słoweński *Državni svet*.

19 W pytaniu uzupełniającym poproszono o sprecyzowanie, w jaki sposób odbywa się to zaangażowanie. Większość parlamentów/izb odpowiedziało, że dokonują przeglądu, monitorują, kontrolują lub są informowane o procesie transpozycji lub wdrażaniu prawodawstwa UE (chorwacki *Hrvatski sabor*, holenderska *Tweede Kamer*, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundestag*, grecki *Vouli ton Ellinon*, rumuński *Parlamentul României: Camera Deputaţilor*, rumuński *Senat*, cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, holenderska *Tweede Kamer*, litewski *Seimas*, słoweński *Državni svet*).

Belgijska *Chambre des représentants* i estoński *Riigikogu* wskazały na współpracę międzyparlamentarną na szczelbu UE jako sposób na zaangażowanie się w śledzenie tych kwestii.

Zarówno włoski *Senato della Repubblica*, jak i włoska *Camera dei Deputati* poinformowały, że uczestniczą w procesie transpozycji prawodawstwa UE, analizując projekt ustawy upoważniającej do działania w Unii Europejskiej, który rząd przedkłada obu izbom do 28 lutego każdego roku. Projekt ten ma na celu przyznanie rządowi przekazanych uprawnień do transponowania dyrektyw UE i wdrażania innych aktów UE. Ponadto obie izby przeanalizowały również projekty dekretów rządowych dotyczących transpozycji konkretnych aktów prawnych UE.

20 Parlamente/izby zapytano, czy są zadowolone/niezadowolone/bardzo zadowolone z przebiegu i wyników następujących konferencji międzyparlamentarnych (zwanych dalej KM): Posiedzenie przewodniczących COSAC, Posiedzenie plenarne COSAC, KM ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa (WPZiB) oraz Wspólnej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (WPBiO), Konferencja Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu, Międzynarodowej Konferencji ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej (zwanej również dalej „Konferencją art. 13”).

Chociaż 34 z 37 parlamentów/izb odpowiedziało na to pytanie, należy zauważyć, że w niektórych przypadkach udzielenie odpowiedzi wymagało konsultacji z innymi komisjami parlamentarnymi, co oznacza, że nie wszyscy respondenci byli w stanie ocenić pozostałe KM, poza COSAC, jak to pokazano w poniższej tabeli.

Ilość (%)	Zadowolone	Bardzo zadowolone	Niezadowolone	Odpowiedzi razem
<i>Posiedzenie przewodniczących COSAC</i>	21 (61.8%)	11 (32.3%)	2 (5.9%)	34
<i>Posiedzenie plenarne COSAC</i>	22 (64.7%)	9 – (26.5%)	3 (8.8%)	34
<i>KM ds. WPZiB oraz WPBiO</i>	19 (61.3%)	11 (35.5%)	1(3.2%)	31
<i>Grupa ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu</i>	19 (63.4%)	10 (33.3%)	1 (3.3%)	30
<i>Konferencja ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w UE</i>	17 (58,6%)	10 (34,5%)	2 (6.9%)	29

Z zaproponowanych możliwości wyboru większość parlamentów/izb była zadowolona z pięciu wymienionych konferencji międzyparlamentarnych, a mianowicie z posiedzeń plenarnych COSAC i przewodniczących COSAC (odpowiednio 22 i 21 z 34 uzyskanych odpowiedzi), a także z KM ds. WPZiB i WPBiO (19 z 31 odpowiedzi), Konferencji Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (19 z 30) oraz z tzw. Konferencji art. 13 (17 z 29 odpowiedzi).

Znaczna liczba parlamentów/izb stwierdziła, że jest bardzo zadowolona z posiedzenia przewodniczących COSAC (11 z 34), co stanowiło nieco większy odsetek niż w przypadku parlamentów/izb, które w ten sam sposób oceniły posiedzenie plenarne COSAC (9 z 34). Podobne liczby odnotowano w przypadku parlamentów/izb, które były bardzo zadowolone z prac KM ds. WPZiB/WPBiO (11 z 31), z prac Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (10 z 30) oraz z prac Konferencji ds. Stabilności, Koordynacji i Zarządzania Gospodarczego w Unii Europejskiej (10 z 29).

Niezadowolonych z przebiegu i wyników tych międzyparlamentarnych konferencji było niewielu, od jednego respondenta w odniesieniu do prac Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (czeski *Senat*) i KM ds. WPZiB/WPBiO (duński *Folketing*), do dwóch w odniesieniu do posiedzenia przewodniczących COSAC (duński *Folketing* i francuski *Sénat*) i Konferencji art. 13 (francuski *Sénat* i niemiecki *Bundesrat*), oraz trzech w odniesieniu do posiedzenia plenarnego COSAC (duński *Folketing*, francuski *Sénat* i łotewska *Saeima*).

21 14 parlamentów/izb, zapytanych w pytaniu uzupełniającym, czy chciałoby udzielić dalszych informacji na temat powyższej oceny, uzupełniło swoje odpowiedzi. Na przykład francuski *Sénat* uznał, że prace tych spotkań mogłyby być bardziej dynamiczne, gdyby doszło do bardziej dogłębnej wymiany poglądów między uczestniczącymi parlamentarzystami, nawiązując do utworzenia dwóch grup roboczych w ramach COSAC przez prezydencję francuską jako kroku w tym kierunku. Izba

wyraziła również ubolewanie, że dokumenty z konferencji nie zawsze są dostępne w języku francuskim.

Holenderska *Eerste Kamer* wspomniała, że nawet jeśli w ogólnym odczuciu spotkania te były bardzo znaczące, to często wydawało się, że brakuje na nich odpowiedniej, dogłębnej wymiany informacji i najlepszych praktyk oraz właściwej debaty. Niemiecki *Bundestag* stwierdził, że w odniesieniu do COSAC proces uzgadniania wniosków i wkładów w ostatnich latach był postrzegany jako coraz bardziej skomplikowany i czasochłonny, a zatem wymagający reformy. Austriacki *Nationalrat* i *Bundesrat* nie były zadowolone z posiedzenia plenarnego COSAC w formacie wirtualnym. Litewski *Seimas* zauważył, że niektóre z dostępnych instrumentów nie są w pełni wykorzystywane, wskazując, że na przykład sprawozdanie półroczne byłoby użyteczne tylko wtedy, gdyby było faktycznie omawiane i stosowane podczas różnych debat na posiedzeniu plenarnym COSAC.

Bardziej szczegółowej odpowiedzi udzielił duński *Folketing*, który przedstawił obszerną listę propozycji dotyczących reformy COSAC. Po pierwsze, zasugerowano, że należy przeznaczyć czas na równoległe sesje w COSAC dla delegatów zajmujących się kwestiami politycznymi będącymi przedmiotem wspólnego zainteresowania, w miarę możliwości z udziałem komisarzy. Ponadto zaproponowano, aby przemówienia inauguracyjne zastąpić debatami z udziałem gości wysokiego szczebla, prowadzonymi przez profesjonalnego moderatora w celu zapewnienia otwartej debaty. Wreszcie duński *Folketing* zalecił również wprowadzenie pewnych zmian proceduralnych na posiedzeniach COSAC, a mianowicie ograniczenie uwag przedkładanych instytucjom do dziedzin uznanych za istotne dla COSAC, uaktualnienie wytycznych dotyczących głosowania w COSAC w sprawie przyjmowania uwag oraz wykorzystanie wiedzy fachowej sekretariatu COSAC w celu wsparcia prezydencji w przygotowaniu, dostosowanych do potrzeb, dokumentów informacyjnych na posiedzenia COSAC, tak aby sprzyjać bardziej ukierunkowanym debatom. To ostatnie oznaczałoby konieczność dostosowania obecnych zadań sekretariatu COSAC, a mianowicie obowiązkowego zadania przygotowania półrocznego raportu na temat procedur i praktyk Unii Europejskiej.

W odniesieniu do pozostałych konferencji międzyparlamentarnych zgłoszono również uwagi dotyczące KM w sprawie WPZiB/WPBiO. Niemiecki *Bundestag* uznał, że delegaci wysoko cenią sobie możliwość wymiany i nawiązywania kontaktów między parlamentarzystami oraz instytucjami UE i wyraził zdanie, że ograniczony czas konferencji można byłoby wykorzystać w większym stopniu na jak najbardziej ożywione debaty, a w mniejszym na szczegółowe prace nad tekstem konkluzji. Litewski *Seimas* zasugerował, w szerszym ujęciu, że przyjęcie wspólnych konkluzji lub wkładów powinno być pozostawione inicjatywie każdej prezydencji.

Cyprijski *Vouli ton Antiprosopon* podkreślił, że w ostatnich latach i w odniesieniu do KM w sprawie WPZiB/WPBiO, prezydencje opowiedziały się za przyjmowaniem oświadczeń prezydencji zamiast konkluzji z konferencji, co zdaniem tego Parlamentu doprowadziło do braku prawdziwych debat politycznych. Parlament wyraził ten sam pogląd w odniesieniu do potrzeby systematycznego przyjmowania konkluzji na Konferencji w sprawie Stabilności, Koordynacji Gospodarczej i Zarządzania Gospodarczego w UE oraz w ramach Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej EUROPOLU.

Jeśli chodzi o tę ostatnią kwestię, kilka innych parlamentów/izb również oceniło jej przebieg. Czeski *Sénat* uznał, że do tej pory zbyt wiele czasu poświęcano na kwestie proceduralne i techniczne, a nie na głębsze dyskusje na temat przedmiotu obrad. Niezależnie od tego zarówno niemiecki *Bundestag*, jak i niemiecki *Bundesrat* podkreśliły, że zwłaszcza od 2020 r. posiedzenia koncentrują się na

konkretnych dyskusjach tematycznych, a na każdym posiedzeniu współprzewodniczący przyjmują wnioski podsumowujące.

22 Spośród możliwości wyboru sposobu usprawnienia pracy wspomnianych konferencji międzyparlamentarnych zdecydowana większość respondentów (31 z 37) uznała, że wprowadzenie otwartych sesji pytań i odpowiedzi byłoby korzystne dla zwiększenia dynamiki tych posiedzeń.

Na pytanie o możliwość utworzenia wewnętrznych grup roboczych w ramach wspomnianych konferencji międzyparlamentarnych celem przyspieszenia ich prac i osiągnięcia lepszych wyników, wiele parlamentów/izb odpowiedziało pozytywnie (27 z 37 respondentów). Cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, duński *Folketing*, włoska *Camera dei deputati*, łotewska *Saeima*, grecki *Vouli ton Ellinon* oraz Parlament Europejski poparły ten pomysł w odniesieniu do wszystkich konferencji międzyparlamentarnych, przy czym ten ostatni sprecyzował, że takie wewnętrzne grupy robocze mogłyby rzeczywiście być użyteczne na każdej z konferencji, ale w zależności od tematu i przez ograniczony okres czasu.

Bułgarskie *Narodno sabranie*, chorwacki *Hrvatski sabor*, holenderska *Tweede Kamer*, holenderska *Eerste Kamer*, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat*, węgierski *Országgyűlés*, irlandzkie *Houses of the Oireachtas*, włoski *Senato della Repubblica*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, polski *Senat*, rumuńska *Camera Deputaților*, rumuński *Senat* oraz szwedzki *Riksdag*, pozytywnie odniosły się do kwestii utworzenia grup roboczych w ramach COSAC.

Belgijska *Chambre des représentants*, belgijski *Sénat*, niemiecki *Bundestag*, włoski *Senato della Repubblica* i litewski *Seimas* uznały utworzenie grup roboczych za pozytywne również w przypadku KM w sprawie WPZiB/WPBiO.

Inne parlamenty/izby stwierdziły, że opowiedziałyby się za utworzeniem grup roboczych dla Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (francuskie *Assemblée nationale*, niemiecki *Bundestag* i niemiecki *Bundesrat*) oraz dla Konferencji art. 13 (niemiecki *Bundesrat*, włoski *Senato della Repubblica* i rumuński *Senat*).

Wreszcie, polski *Sejm* i słowacka *Národná rada* poparły możliwość tworzenia grup roboczych w ogóle, ale zaznaczyły, że należy to oceniać w zależności od ich potrzeb i celu.

Odmienny pogląd na temat powoływania takich grup roboczych wyraziła czeska *Poslanecká sněmovna*.

Na pytanie, czy systematyczne przyjmowanie wspólnych wniosków lub uwag podczas tych posiedzeń przyczyniłoby się do usprawnienia prac konferencji międzyparlamentarnych, znaczna liczba parlamentów/izb odpowiedziała twierdząco (16 respondentów).

Cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, włoska *Camera dei deputati*, polski *Sejm* i rumuńska *Camera Deputaților* poparły tę możliwość dla wszystkich konferencji międzyparlamentarnych.

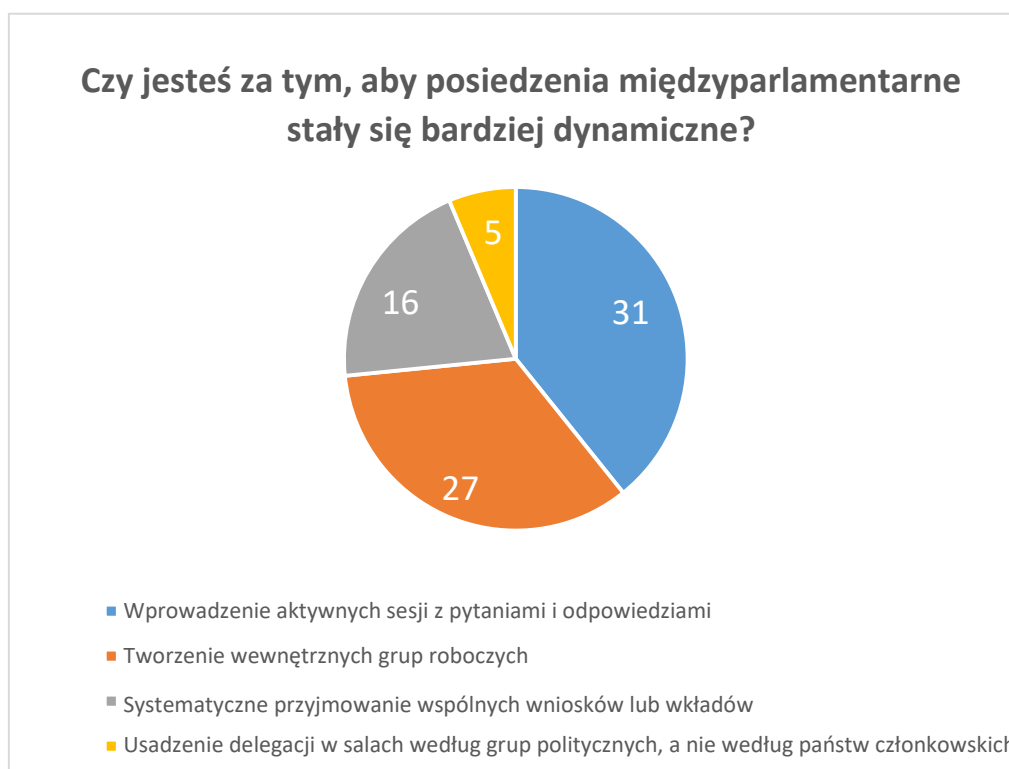
Niektóre parlamenty/izby wyraziły swoje poparcie dla tego podejścia w szczególności w odniesieniu do COSAC (belgijski *Sénat* i *Chambre des représentants*, bułgarskie *Narodno sabranie*, niemiecki *Bundesrat*, grecki *Vouli ton Ellinon*, węgierski *Országgyűlés*, irlandzkie *Houses of the Oireachtas*). Niemiecki *Bundesrat* wspomniał, że przyjęcie konkluzji jest ważne, zwłaszcza w przypadku COSAC,

ale zastanawiał się, czy nie można by uprościć procedury w tym zakresie i uczynić jej bardziej przejrzystą.

Niektóre parlamenty/izby odniosły się również do znaczenia systematycznego przyjmowania konkluzji w trakcie KM ds. WPZiB/WPBiO (grecki *Vouli ton Ellinon*, włoski *Senato della Repubblica*, litewski *Seimas*, maltańska *Kamra tad-Deputati*), w trakcie Konferencji Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu (litewski *Seimas* i niemiecki *Bundesrat*) oraz podczas Konferencji na temat art. 13 (francuski *Sénat*, niemiecki *Bundesrat*, włoski *Senato della Repubblica* i maltańska *Kamra tad-Deputati*).

Odmienne poglądy na temat tej możliwości wyraziły czeska *Poslanecká sněmovna*, holenderska *Eerste Kamer*, Parlament Europejski i luksemburska *Chambre des Députés*, przy czym czeska *Poslanecká sněmovna* stwierdziła, że w wielu przypadkach nie można było wypracować wspólnych stanowisk, co uniemożliwiało uzgodnienie czegokolwiek poza zbyt ogólnymi stwierdzeniami.

Bardzo niewiele parlamentów/izb pozytywnie odniosło się do możliwości organizowania obsadzania miejsc w delegacjach na spotkaniach międzyparlamentarnych według grup politycznych, a nie według państw członkowskich (pięciu respondentów na 34). Francuski *Sénat*, cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* i Parlament Europejski poparły ten pomysł jako ogólną praktykę stosowaną podczas wszystkich konferencji międzyparlamentarnych, natomiast belgijski *Sénat* poparł to podejście w odniesieniu do Konferencji Międzyparlamentarnej ds. WPZiB/WPBiO. Niemiecki *Bundestag* opowiedział się za takim układem miejsc na Konferencji art. 13, ale wyraźnie odrzucił go w odniesieniu do Konferencji Międzyparlamentarnej ds. WPZiB/WPBiO.

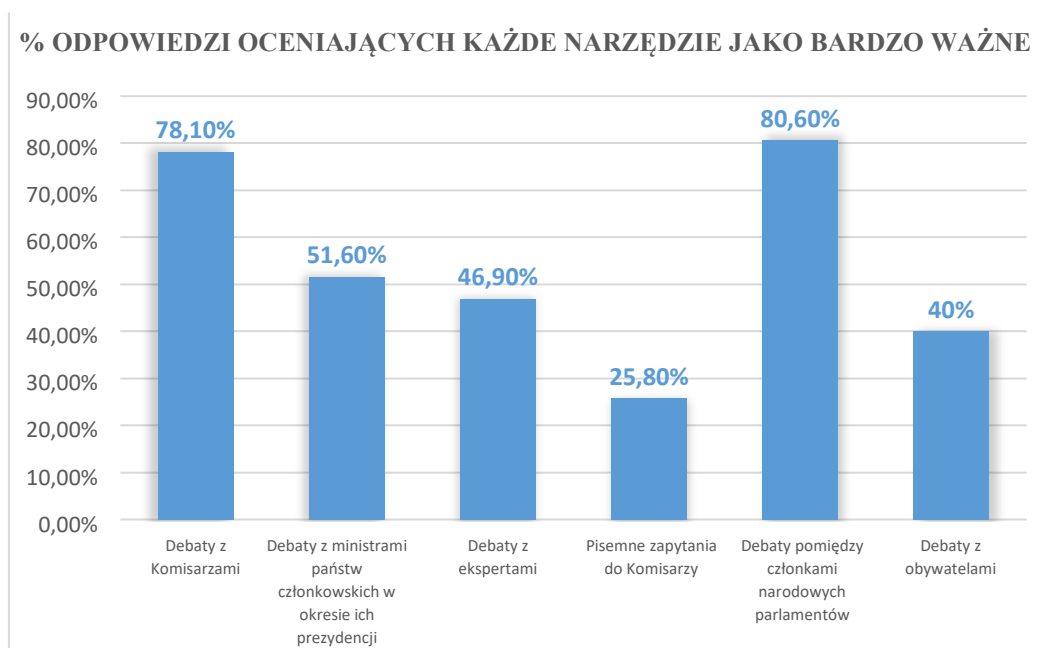
O wiele większa liczba parlamentów/izb odpowiedziała negatywnie na taką potencjalną zmianę (18 z 34 respondentów), a mianowicie odnośnie Konferencji Grupy ds. Wspólnej Kontroli Parlamentarnej Europolu: czeska *Poslanecká sněmovna* i *Senát*, chorwacki *Hrvatski sabor*, holenderska *Eerste Kamer*, fińska *Eduskunta*, grecki *Vouli ton Ellinon*, niemiecki *Bundesrat*, węgierski *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, łotewska *Saeima*, litewski *Seimas*, maltańska

Kamra tad-Deputati, polski *Sejm* i *Senat*, rumuński *Senat*, słoweńskie *Državni zbor*, słowacka *Národná rada*; oraz szwedzki *Riksdag*. Pozostałe parlamenty/izby nie wyraziły opinii.

Niemiecki *Bundestag* uzupełnił swoją odpowiedź, sugerując zwoływanie podczas przerw w posiedzeniach plenarnych równoległych sesji/prac w mniejszych grupach, dyskusję nad aktualnym pytaniem ogłoszonym na krótko przed posiedzeniem oraz stosowanie tzw. blue cards (niebieskich kart), podobnie jak na posiedzeniach plenarnych Parlamentu Europejskiego.

23 Na pytanie o ocenę, które narzędzia są najbardziej przydatne w kontekście współpracy międzyparlamentarnej, oceniając je jako bardzo ważne, ważne lub mniej ważne, większość parlamentów/ izb odpowiedziała, że rzeczywiście najbardziej cenione są debaty pomiędzy członkami parlamentów narodowych oraz debaty z komisarzami europejskimi (po 25 z 33).

Ponadto wymiana poglądów z ministrami z państwa członkowskiego sprawującego prezydencję była bardzo ważna dla 16 respondentów (spośród 32), a debaty z ekspertami zostały uznane za bardzo ważne przez 15 parlamentów/izb (spośród 33). Debaty z obywatelami uznane zostały za bardzo ważne lub ważne w takiej samej liczbie odpowiedzi (po 13 parlamentów/izb na 32 respondentów). Wreszcie narzędziem, które wydawało się mniej cenione, była możliwość składania pisemnych pytań do komisarzy (15 z 33 respondentów uznało ją za mniej ważną).

24 Zdecydowana większość respondentów (27 z 36 parlamentów/izb) nie wyraziła opinii na temat utworzenia drugiej izby na poziomie europejskim, składającej się z parlamentów narodowych. Siedem parlamentów/izb odpowiedziało negatywnie na tę możliwość (duński *Folketing*, niemiecki *Bundestag* i *Bundesrat*, francuskie *Assemblée nationale*, maltańska *Kamra tad-Deputati*, słowacka *Národná rada* i Parlament Europejski), natomiast dwa parlamenty/izby opowiedziały się za tą możliwością (francuski *Sénat* oraz austriacki *Nationalrat* i *Bundesrat*).

25 Dziewięć parlamentów/izb przekazało dodatkowe informacje na ten temat, a mianowicie sprecyzowało, że kwestia ta nie była przedmiotem formalnej dyskusji ani nie doprowadziła do przyjęcia żadnych uchwał w tej sprawie (belgijski *Sénat*, czeski *Senat* i polski *Sejm*). Litewski *Seimas* zauważył, że potrzebna jest dalsza dyskusja na ten temat, a łotewska *Saeima* dodała, że przed zajęciem stanowiska konieczne jest doprecyzowanie idei drugiej izby (np. jej celów, zadań,

odpowiedzialności, równowagi instytucjonalnej)). Francuskie *Assemblée nationale* zauważyło, że utworzenie drugiej izby nie poprawiłoby zrozumienia instytucji UE i mogłoby osłabić pozycję Parlamentu Europejskiego. Według Parlamentu Europejskiego parlamenty narodowe już teraz uczestniczą w działaniach politycznych i legislacyjnych Unii poprzez kontrolowanie własnego rządu, który zasiada w drugiej izbie Unii, czyli w Radzie.

Włoski *Senato della Repubblica* opowiedział się natomiast za zwiększeniem roli COSAC, która miałaby zajmować się procedurami legislacyjnymi UE i określać wspólne stanowisko parlamentów narodowych. Niemiecki *Bundestag* sprecyzował swoje stanowisko, uznając, że Rada powinna zostać przekształcona w drugą izbę, złożoną z przedstawicieli rządów narodowych.

ROZDZIAŁ 2

PRAWORZĄDNOŚĆ

ROZDZIAŁ DRUGI 37 RAPORTU PÓŁROCZNEGO ma na celu analizę działań i stanowisk parlamentów/izb narodowych w zakresie praworządności w UE. Po pierwsze, skupiono się na ich zaangażowaniu w przyjęcie środków na rzecz walki z pandemią COVID-19. Po drugie, w rozdziale tym przeanalizowano najnowsze i bardziej znaczące działania parlamentów/izb dotyczące ogólnie kwestii praworządności.

1 Wszyscy respondenci z wyjątkiem dwóch (33 z 35 respondentów) zapytani, czy uczestniczyli w procesie przyjmowania środków mających na celu zaradzenie kryzysowi w sektorze zdrowia publicznego, odpowiedzieli twierdząco. Belgijski *Sénat* i chorwacki *Hrvatski sabor* odpowiedziały, że nie brały udziału w przyjmowaniu takich środków.

2 Na pytanie, czy parlamenty/izby skontrolowały działania rządu w czasie kryzysu w sektorze zdrowia publicznego, taka sama liczba respondentów (33 z 35 respondentów) udzieliła odpowiedzi pozytywnej. Jedynie belgijski *Sénat* i słoweński *Državni svet* odpowiedziały negatywnie.

3 Większość parlamentów/izb poproszonych o szczegółowe informacje na temat sposobów kontrolowania tych działań rządu odpowiedziała, że nie były one bezpośrednio zaangażowane w zatwierdzanie środków przyjętych w formie rządowych dekretów/rozporządzeń, które opierały się na ustawach dotyczących kryzysu zdrowia publicznego lub pandemii. Kiedy jednak środki te były przekładane na ustawy, parlamenty/izby rzeczywiście uczestniczyły w zwykłych/nadzwyczajnych procesach legislacyjnych. Kilka parlamentów/izb odpowiedziało, że były zaangażowane w proces podejmowania decyzji w sprawie wprowadzenia lub przedłużenia stanu wyjątkowego (belgijska *Chambre des représentants*, czeska *Poslanecká sněmovna*, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, słowacka *Národná rada*) lub środków wpływających na swobodę przemieszczania się (austriacki *Nationalrat* i *Bundesrat*).

Niewielka część parlamentów/izb dokonała przeglądu (bułgarskie *Narodno sabranie*, łotewska *Saeima*) lub zatwierdziła przyjęte środki w celu zapewnienia ich demokratycznej legitymacji (włoska *Camera dei Deputati*, włoski *Senato della Repubblica*). Kilka parlamentów/izb utworzyło specjalny organ parlamentarny w celu zajęcia się kryzysem w zakresie zdrowia publicznego. Duński *Folketing* wskazał, że utworzono Komitet ds. Epidemii, z którym należy konsultować środki podejmowane przez rząd. Irlandzkie *Houses of the Oireachtas* podkreśliło, że utworzyło Komitet ds. Reakcji na COVID-19, który ma nadzorować rząd.

Większość respondentów wskazała, że kontrola rządu znajdowała się w centrum działalności parlamentarnej (20 z 33), poprzez przesłuchania lub debaty z przedstawicielami rządu na temat przyjętych środków, zarówno na posiedzeniu plenarnym, jak i na poziomie komisji. Kilku respondentów zadało pytania pisemne lub ustne (austriacki *Nationalrat*, fińska *Eduskunta*, litewski *Seimas*, Luksemburski *Chambre des Députés*, maltański *Kamra tad-Deputati*, rumuński *Camera Deputaților*, słoweński *Državni zbor*, szwedzki *Riksdag*). Ponadto niektóre parlamenty/izby przyjęły niewiążące rezolucje lub sprawozdania, w których wyraziły swoją opinię na temat działań podjętych przez rząd (czeski *Senát*, litewski *Seimas*, polski *Senat*, szwedzki *Riksdag*). Ponadto szwedzki

Riksdag powołał komisję śledczą złożoną z przedstawicieli wszystkich partii, której zadaniem było zbadanie wyników jego prac w czasie pandemii COVID-19, w tym jego współdziałania z rządem.

Francuskie *Assemblée nationale* wskazało, że ustawa przyjęta w marcu 2020 r. przewiduje odpowiedni nadzór parlamentarny, mianowicie w zakresie środków przyjętych w ramach kryzysu i przedłużenia stanu wyjątkowego w dziedzinie zdrowia. Odnotowano również, że Konferencja Przewodniczących powołała misję informacyjną w sprawie wpływu i konsekwencji pandemii, której następnie nadano uprawnienia komisji śledczej. Podobne działania zostały podjęte przez francuski *Sénat*, który powołał komisję śledczą na wniosek swojego przewodniczącego, lub przez słoweński *Državni zbor* z komisjami śledczymi związanymi z zarządzaniem kryzysem w dziedzinie zdrowia publicznego.

W związku z powyższym belgijski *Sénat* dodał, że nie był specjalnie zaangażowany w kontrolę rządu w tej kwestii. Jednakże jego Komisja Spraw Instytucjonalnych była odpowiedzialna za zbadanie kwestii o charakterze przekrojowym (dotyczących wielu szczebli decyzyjnych w Belgii), które zostały podniesione w związku z zarządzaniem kryzysem związanym z COVID-19.

4 Na pytanie o udział w debatach na temat ostatnich wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) dotyczących praworządności, pozytywnie odpowiedziała mniej niż jedna trzecia parlamentów/izb (10 z 36 respondentów), a mianowicie belgijska *Chambre des représentants*, belgijski *Sénat*, duński *Folketing*, holenderska *Tweede Kamer*, holenderska *Eerste Kamer*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundesrat*, polski *Senat*, szwedzki *Riksdag* i Parlament Europejski.

Niemiecki *Bundestag* stwierdził, że nie przeprowadzono debaty na ten temat, ale wyroki zostały wspomniane w rezolucjach Komisji do Spraw Europejskich lub w pytaniach parlamentarnych skierowanych do przedstawicieli rządu. Fińska *Eduskunta* odpowiedziała, że nie zorganizowano żadnej debaty na ten temat, zauważając jednak, że wyroki były omawiane podczas przesłuchań ministerialnych Wielkiej Komisji dotyczących Rady do Spraw Ogólnych.

5 Poproszony o rozwinięcie wniosków z debat, Parlament Europejski wskazał, że Komisja Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych (LIBE) regularnie omawiała sytuację w Polsce i procedurę wynikającą z art. 7 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE). Parlament Europejski sprecyzował, że rozważania zostały przełożone na kilka rezolucji wzywających Komisję Europejską do podjęcia konkretnych działań.

Belgijska *Chambre des représentants* i duński *Folketing* odpowiedziały, że rozwój sytuacji w Polsce i/lub na Węgrzech był przedmiotem debaty, zaznaczając, że dyskusje te były nacechowane krytyką braku poszanowania dla wyroków TSUE i decyzji Komisji Europejskiej w tym zakresie. Duński *Folketing* zgłosił również pewne wątpliwości co do skuteczności istniejących mechanizmów.

Dwa parlamenty/izby omówiły tę kwestię w kontekście dialogu politycznego z właściwymi komisarzami europejskimi. Holenderska *Eerste Kamer* zajęła się niektórymi z ostatnich wyroków TSUE w debacie z komisarzem UE ds. sprawiedliwości Didierem REYNDERSEM i planowała podjąć dalsze działania w tej sprawie w ramach wymiany poglądów z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej ds. wartości i przejrzystości Věrou JOUROVĄ. Polski *Senat* poinformował, że w tej sprawie odbyła się debata z udziałem Didiera REYNDERSA. Ponadto francuski *Sénat* podkreślił, że na ten temat został zorganizowany okrągły stół z udziałem przedstawicieli Komisji Europejskiej i ekspertów, analizujący ingerencję wyroków TSUE w suwerenność państw członkowskich.

Pozostałe parlamenty/izby, które udzieliły pozytywnej odpowiedzi, wspomniały, że omawiały kwestie związane z praworządnością przy różnych okazjach, głównie na poziomie komisji (belgijski *Sénat*, szwedzki *Riksdag*). Holenderska *Tweede Kamer* podkreśliła, że poświęca temu tematowi szczególną uwagę, wyznaczając sprawozdawców i regularnie organizując debaty. Niemiecki *Bundesrat* również wspominał o przyjęciu opinii w tej sprawie.

6 Jeśli chodzi o prace prowadzone nad sprawozdaniem Komisji Europejskiej z 2021 r. na temat praworządności, zdecydowana większość parlamentów/izb (29 z 36 respondentów) odpowiedziała, że wykonała pewne działania lub przeprowadziła przesłuchania w tym zakresie.

7 Spośród tych, którzy udzielili pozytywnej odpowiedzi, znaczna większość (19 z 29) poinformowała, że byli lub mają być zaangażowani w wymianę poglądów z Komisją Europejską na temat treści raportu, a mianowicie z komisarzem UE ds. sprawiedliwości, Didierem REYNDERSEM, a w niektórych przypadkach również z wiceprzewodniczącą Komisji Europejskiej ds. wartości i przejrzystości, Věrou JOUROVÁ. Respondenci wskazali, że przesłuchania odbywały się zasadniczo na szczeblu komisji. Niemiecki *Bundesrat* sprecyzował, że uczestniczył w dialogu politycznym z Komisją Europejską, przysyłając swoje uwagi w tej sprawie. Węgierski *Országgyűlés* odpowiedział, że jego członkowie wymienili swoje poglądy z delegacją Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych Parlamentu Europejskiego (LIBE).

Innym częstym sposobem zaangażowania wymienianym przez respondentów (12 z 29) była wymiana poglądów z przedstawicielami rządu. Estoński *Riigikogu*, fińska *Eduskunta*, łotewski *Seimas* i szwedzki *Riksdag* stwierdziły, że debaty te były organizowane w kontekście spotkań poprzedzających posiedzenia Rady do Spraw Ogólnych w celu omówienia krajowego stanowiska wobec treści wspomnianego sprawozdania. Czeski *Senát* również podkreślił, że stanowisko rządu było przedmiotem debaty.

Kilka parlamentów/izb wezwało lub planowało wezwać na przesłuchania *ad hoc* ministrów, prokuratorów, rzeczników praw obywatelskich, inspektorów ochrony danych i inne organy zainteresowane częścią sprawozdania dotyczącą oceny Komisji ich własnego państwa członkowskiego (bułgarskie *Narodno sabranie*, cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*, holenderska *Eerste Kamer*, fińska *Eduskunta*, litewski *Seimas*). Irlandzkie *Houses of the Oireachtas* podkreśliło swoje zainteresowanie ustaleniami zawartymi w sprawozdaniu i zauważyło, że sprawozdanie za rok 2021 nie było jeszcze przedmiotem dyskusji.

Francuskie *Assemblée nationale* wskazało, że przeprowadzono kilka prac dotyczących praworządności, w tym przedstawienie przez pana REYNDERSA sprawozdania na temat praworządności w 2020 i 2021 roku. W 2021 roku przyjęto również sprawozdanie na temat praworządności w kontekście kryzysu sanitarnego. Francuski *Sénat* również wysłuchał pana posła REYNDERSA i przyjął w marcu 2021 r. sprawozdanie na temat praworządności w Unii Europejskiej.

Parlament Europejski odpowiedział, że zorganizowano wymianę poglądów z parlamentami narodowymi na temat sytuacji w zakresie praworządności w Unii Europejskiej, w obecności przedstawicieli Komisji i innych zainteresowanych stron. Wyniki tego spotkania miały posłużyć za podstawę przygotowywanego obecnie przez LIBE, z własnej inicjatywy, raportu, który co roku przyjmowany jest w związku ze sprawozdaniem Komisji.

8 Na pytanie o organizację debat na temat warunków stosowania art. 7 ust. 1 TUE ponad połowa respondentów (21 z 36) odpowiedziała negatywnie, natomiast pozostałych 15 respondentów odpowiedziało pozytywnie.

9 Spośród 15 respondentów, którzy udzielili odpowiedzi twierdzącej, kilka parlamentów/izb przekazało dodatkowe informacje na temat tych debat. Irlandzkie *Houses of the Oireachtas* sprecyzowały, że wspólna komisja do spraw UE omawiała tę kwestię w wielu sytuacjach (przesłuchania z komisarzem Reyndersem, z ministrem stanu do spraw Unii Europejskiej, z szefem przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Irlandii, z posłami do PE oraz z premierem przed posiedzeniem Rady Europejskiej). Holenderska *Tweede Kamer* odnotowała, że wdrożenie art. 7 ust. 1 TUE zostało omówione z ministrem spraw zagranicznych, mianowicie w kontekście Rady do Spraw Ogólnych. Włoski *Senato della Repubblica* poinformował, że takie debaty odbywały się podczas sesji plenarnej przed posiedzeniem Rady Europejskiej lub na posiedzeniach komisji po tych szczytach.

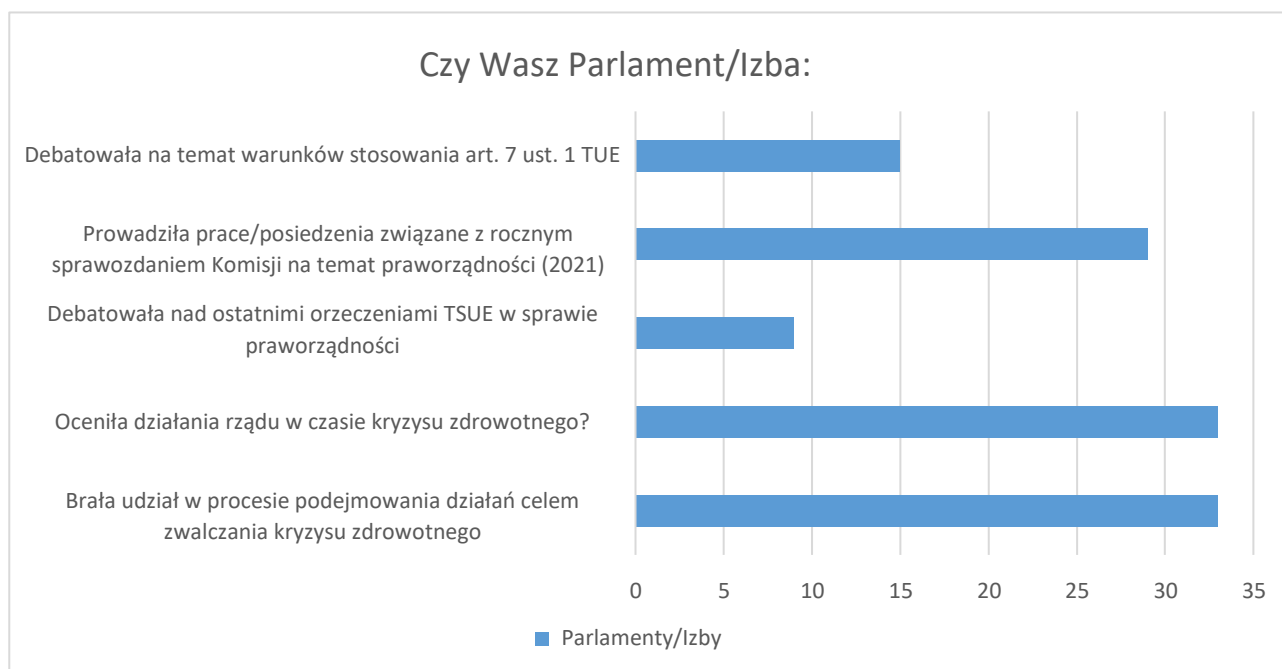
Polski *Sejm*, holenderska *Eerste Kamer* i szwedzki *Riksdag* również wskazały, że ich komisje do spraw UE kilkakrotnie omawiały tę kwestię. Fińska *Eduskunta* zauważyła, że nawet jeśli nie zorganizowano specjalnej debaty, procedury przewidziane w art. 7 ust. 1 były omawiane podczas przesłuchań ministerialnych w ramach Wielkiego Komitetu ds. Ogólnych, gdy kwestia ta znalazła się na porządku obrad.

Pięć spośród piętnastu parlamentów/izb, które udzieliły pozytywnej odpowiedzi, podkreśliło, że przyjęło oficjalne stanowisko. Francuski *Sénat* odnotował, że przyjęto europejską rezolucję w sprawie praworządności w UE, w której wezwano do przeglądu mechanizmu sankcji przewidzianego w art. 7 ust. 1 TUE, aby uczynić go bardziej odstrasżającym oraz stopniowanym. Francuskie *Assemblée nationale* zatwierdziło również dwa sprawozdania dotyczące tej kwestii, w których podkreślono złożoność stosowania procedury sankcji, w szczególności w odniesieniu do jednomyślności wymaganej w Radzie UE.

Niemiecki *Bundestag* podkreślił, że jego członkowie intensywnie zajmowali się stosowaniem art. 7 ust. 1 TUE, i stwierdził, że procedura ta jest odpowiednim instrumentem do wykrywania poważnych naruszeń praworządności, zauważając jednocześnie potrzebę sprecyzowania warunków jej stosowania oraz uzupełnienia o dalsze mechanizmy.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* odpowiedziały, że podczas kilku posiedzeń Komitetu Głównego ds. UE członkowie dyskutowali na ten temat z przedstawicielami rządu; przyjęły one również komunikat skierowany do instytucji UE, w którym z zadowoleniem odnotowały wprowadzenie nowego instrumentu mającego na celu wzmocnienie praworządności i w którym przedstawiono pewne zalecenia dotyczące działań mających na celu poprawę sytuacji.

Parlament Europejski poinformował o rezolucji przyjętej w dniu 16 stycznia 2020 r. w sprawie toczących się przesłuchań na mocy art. 7 ust. 1 TUE dotyczących Polski i Węgier. Ponadto nawiązał do sprawozdania okresowego na podstawie art. 7 ust. 1 dotyczącego Polski, które zostało następnie przyjęte na posiedzeniu plenarnym w październiku 2020 r. We wrześniu 2021 r. komisja LIBE przeprowadziła wymianę poglądów z właściwym komisarzem na temat aktualnej sytuacji w zakresie art. 7 ust. 1 TUE. Ponadto w następstwie misji na Węgrzech, która odbyła się pod koniec września 2021 r., komisja LIBE przygotowuje obecnie sprawozdanie okresowe w odniesieniu do tego państwa członkowskiego, aby zaktualizować swoje stanowisko przedstawione w uzasadnieniu opinii uruchamiającej art. 7 ust. 1. Parlament Europejski podkreślił, że we wszystkich wymianach poglądów wzywał Radę do podjęcia ostatecznych działań w ramach tej procedury, zorganizowania przesłuchań i skierowania konkretnych zaleceń do obu zainteresowanych państw. W dniu 31 stycznia 2022 r. zorganizowano wymianę poglądów na temat aktualnej sytuacji w zakresie art. 7 ust. 1 TUE z obecną prezydencją Rady UE.

10 Zdecydowana większość (27 z 36 respondentów) nie miała zdania na temat wdrożenia mechanizmu przewidzianego w art. 7 ust. 1 TUE w odniesieniu do naruszeń wartości określonych w art. 2. Osiem parlamentów/izb odpowiedziało, że mechanizm ten nie jest zadowalający (austriacki *Nationalrat* i *Bundesrat*, holenderska *Eerste Kamer*, Parlament Europejski, francuskie *Assemblée nationale*, francuski *Sénat*, niemiecki *Bundestag*, niemiecki *Bundesrat* i polski *Sejm*).

Belgijska *Chambre des représentants* uznała ten mechanizm za zadowalający, ale wskazała na rezolucję, w której zwróciła się do rządu o bardziej ogólne argumenty za rozszerzeniem mandatu procedury z art. 7 ust. 1 TUE na Polskę, tak aby objąć nią najnowsze zmiany w zakresie praworządności, niezawisłości sądownictwa, wolności i niezależności mediów oraz poszanowania praw podstawowych.

11 Spośród parlamentów/izb, które odpowiedziały, że taki mechanizm nie jest zadowalający, austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, niemiecki *Bundesrat* oraz hiszpańskie *Cortes Generales* podkreśliły, że procedura nie jest wystarczająco skuteczna. Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zwróciły uwagę na długotrwałość procedury i potrzebę wydania przez Radę UE jasnych zaleceń dotyczących działań mających na celu poprawę, w zakresie praworządności, tej sytuacji.

Dwa z siedmiu parlamentów/izb, które udzieliły pozytywnej odpowiedzi, podkreśliły, że przyjęły oficjalne stanowisko. Fińska *Eduskunta* wskazał, że w swoim sprawozdaniu na temat polityki unijnej rządu Wielki Komitet uznał za istotne, aby UE była w stanie reagować w sposób terminowy i proporcjonalny w sytuacjach, w których zawiodły mechanizmy krajowe, a zagrożenia dla praworządności stały się rzeczywistością. Francuskie *Assemblée nationale* poinformowało o przyjęciu rezolucji, w której poparło inicjatywę podejmowane przez instytucje europejskie na rzecz praworządności, ale uznało, że w sytuacji poważnego i trwałego naruszenia przez państwo członkowskie wartości, o których mowa w art. 2, należy ponownie ocenić jednogłośnie w uruchamianiu procedury sankcji.

12 Na pytanie, czy ich parlament/izba uważa za zadowalające wdrożenie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności dotyczącego zarządzania finansowego budżetem Unii lub

interesów finansowych Unii, 22 z 35 respondentów nie miało zdania. Sześć parlamentów/izb było zadowolonych z tego mechanizmu, natomiast sześć innych oceniło go jako niezadowalający.

13 Włoski *Senato della Repubblica* podkreślił, że interesy finansowe UE muszą być chronione, a przestrzeganie wartości określonych w art. 2 TUE jest tego warunkiem wstępnym. W związku z tym państwa członkowskie, które korzystają z zasobów budżetowych UE, powinny przestrzegać podstawowych wartości europejskich. Podobnie austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat*, bułgarskie *Narodno sabranie* i fińska *Eduskunta* zwróciły uwagę, że należy przewidzieć sankcje dla tych państw członkowskich, które nie przestrzegają wspólnych wartości Unii Europejskiej. Wspomniane parlamenty/izby podkreśliły również, że z zadowoleniem przyjmują wprowadzenie nowych instrumentów służących wzmocnieniu praworządności, w szczególności mechanizmu wiążącego wypłatę środków unijnych z przestrzeganiem zasad demokracji i praworządności.

Niemiecki *Bundesrat* wyraził podobny pogląd, zauważając, że sankcje finansowe, takie jak wstrzymanie wypłaty środków, zostały uznane za skuteczne narzędzie, nawet jeśli Izba odpowiedziała, że mechanizm ten został uznany za niezadowalający.

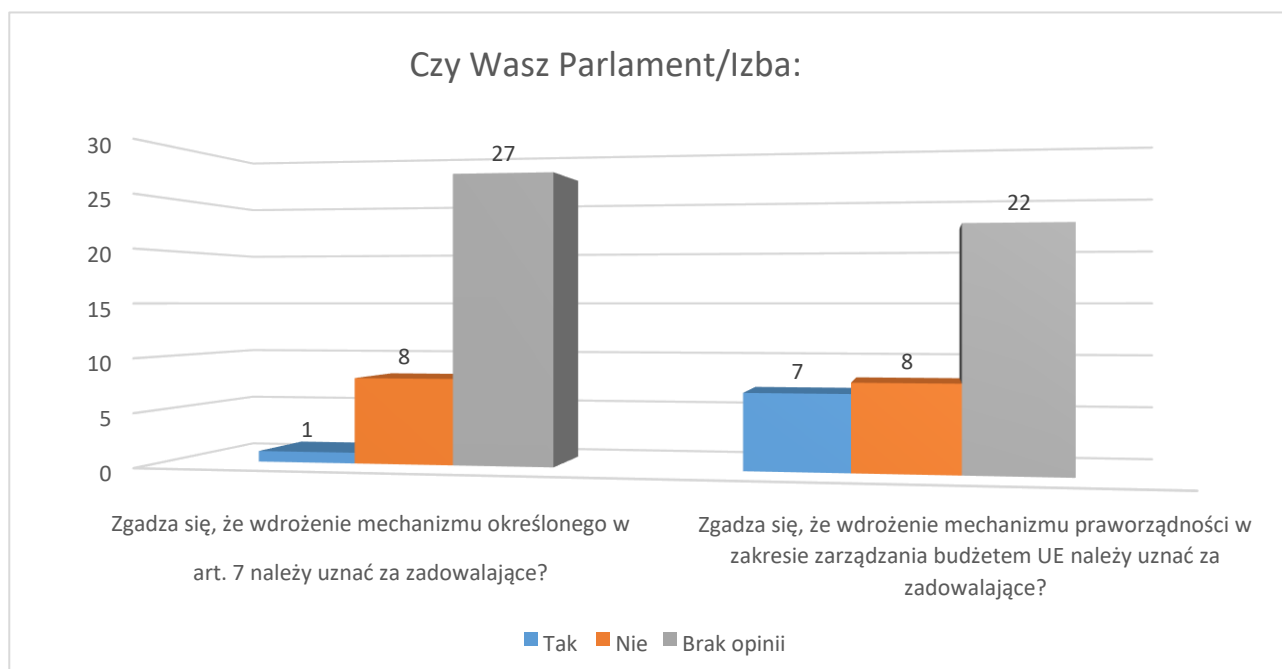
Francuskie *Assemblée nationale* przypomniało, że w swoim sprawozdaniu na temat praworządności, w kontekście sytuacji kryzysowych w dziedzinie zdrowia, z zadowoleniem przyjęło istnienie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności. Dodało, że narzędzie to powinno umożliwić opracowanie prawdziwego „europejskiego semestru praworządności”, który powinien pozwolić na regularne, precyzyjne i obiektywne badanie sytuacji w każdym państwie członkowskim. Luksemburska *Chambre des Députés*, choć również wyraziła zadowolenie z wprowadzenia tego mechanizmu, wskazała, że ograniczenia mogłyby być bardziej rygorystyczne.

Belgijska *Chambre des représentants* odpowiedziała, że mechanizm ten jest zadowalający i że przyjęto formalną rezolucję, w której zwrócono się do rządu federalnego o wezwanie Komisji Europejskiej do dalszego wstrzymywania funduszy z nowej generacji funduszy UE dla Polski. Rezolucja ta miała na celu uzależnienie zgody na przedłożenie przez Radę polskiego planu naprawy i odporności od spełnienia przez to państwo członkowskie szeregu warunków, takich jak likwidacja izby dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.

Czeski *Senát*, holenderska *Eerste Kamer* i polski *Senat* odpowiedziały, że ich izby nie podjęły żadnej formalnej uchwały. Jednakże czeski *Senát* i polski *Senat* wskazały, że ich izby generalnie wyraziły swoje poparcie dla wprowadzenia tego mechanizmu.

Parlamenty/izby, które odpowiedziały, że wdrażanie mechanizmu warunkowości w zakresie praworządności jest niezadowalające, podały kilka powodów. Polski *Sejm* odpowiedział, że kwestie finansowe i kwestie związane z praworządnością nie powinny być ze sobą powiązane. Natomiast niemiecki *Bundestag* wyraził wolę bardziej konsekwentnego i terminowego korzystania z mechanizmu.

Parlament Europejski również uznał ten mechanizm za niezadowalający i oświadczył, że wezwał Komisję, na podstawie art. 265 TFUE, do podjęcia działań i zagwarantowania pełnego i natychmiastowego stosowania rozporządzenia, dodając, że Komisja nie wykorzystała w sposób efektywny czasu, jaki upłynął od wejścia w życie tego aktu prawnego, gdy sytuacja w niektórych państwach członkowskich wymagała natychmiastowego działania w postaci pisemnego powiadomienia zainteresowanych.

14 Wreszcie, kilka parlamentów/izb przedstawiło dodatkowe informacje na temat rozdziału drugiego. Słowacka *Národná rada* wspomniała o dyskusji, która odbyła się we wrześniu 2021 r. z udziałem delegacji posłów do PE z komisji LIBE i członków Grupy Monitorującej Praworządność i Prawa Podstawowe (DRFMG) i dotyczyła praworządności, reformy sądownictwa, walki z korupcją, środków ochrony dziennikarzy i stanu wolności mediów. Ponadto kwestie te były również omawiane na posiedzeniach Komitetu UE w celu zatwierdzenia stanowisk rządu przed posiedzeniem Rady Europejskiej i Rady do Spraw Ogólnych, a także podczas wymian dwustronnych z delegacjami zagranicznymi.

Parlament Europejski wskazał, że odniósł się do sytuacji w zakresie praworządności w różnych państwach członkowskich w konkretnych rezolucjach i sprawozdaniach (np. rezolucja w sprawie sytuacji w Słowenii z dnia 16.12.21 r., w sprawie praworządności w Bułgarii z dnia 8.10.20 r., w sprawie sytuacji na Malcie i Słowacji z dnia 28.03.19 r.) i od 2016 r. zwracał się o kompleksowy i prewencyjny mechanizm w tej dziedzinie za pośrednictwem unijnego paktu na rzecz demokracji, praworządności i praw podstawowych (unijny pakt DRF). Ponadto Parlament Europejski wspominał również, że przyjął rezolucję w sprawie paktu UE na rzecz umacniania wartości Unii, w której zwrócił się o silną współpracę międzyinstytucjonalną w tej dziedzinie.

ROZDZIAŁ 3

KONFERENCJA W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY (CoFE)

W TRZECIM ROZDZIALE 37 RAPORTU PÓŁROCZNEGO podjęto próbę analizy Konferencji w sprawie przyszłości Europy (CoFE), podsumowania dotychczasowych prac, perspektyw i stanowisk przyjętych w odniesieniu do wielu omawianych tematów, a także przeglądu wydarzeń zorganizowanych przez parlamenty/izby. Opiera się ona na pracach i treści 35 i 36 raportu półrocznego na ten sam temat.

1 Na pytanie, czy sprawozdania z sesji plenarnych CoFE były przedstawiane ich parlamentom/izbom, ponad połowa (22 respondentów z 37) odpowiedziała przecząco, a 15 pozytywnie.

2 Parlamenty/ izby, które odpowiedziały twierdząco, zostały poproszone o wyjaśnienie, w jaki sposób zostały przedstawione wspomniane sprawozdania. Kilka z nich stwierdziło, że członkowie delegacji na Zgromadzenie Plenarne CoFE składają sprawozdania Komisji Spraw Europejskich (i Zagranicznych) (duński *Folketing*, holenderska *Eerste Kamer*, fińska *Eduskunta*, niemiecki *Bundestag*, portugalska *Assembleia da República*, szwedzki *Riksdag*), przy czym holenderska *Eerste Kamer* i fińska *Eduskunta* uściśliły, że sprawozdania są składane w ramach przygotowań do Zgromadzenia Plenarnego CoFE i jako jego kontynuacja. Słoweński *Državni svet* stwierdził, że wyznaczeni przez niego członkowie delegacji CoFE będą raz w roku składać sprawozdanie ze swojej pracy, na sesji plenarnej. W holenderskiej *Tweede Kamer* i włoskim *Senato della Repubblica* pisemne sprawozdania zostały przedstawione odpowiednim komisjom do spraw europejskich, a w tym ostatnim przypadku również komisji spraw zagranicznych, natomiast w Parlamencie Europejskim sprawozdania zostały przedstawione odpowiedniej Konferencji Przewodniczących i Prezydium. W belgijskiej *Chambre des représentants* sprawozdania dotyczące CoFE zostały opublikowane jako dokumenty parlamentarne.

Ponadto członkowie delegacji CoFE w belgijskim Senacie, maltańskiej *Kamra tad-Deputati*, portugalskiej *Assembleia da República* i hiszpańskich *Cortes Generales* przygotowywali pisemne sprawozdania z prac i działań podczas sesji plenarnych CoFE, przy czym maltańska *Kamra tad-Deputati* poinformowała, że sprawozdania te były następnie przedstawiane przez przewodniczącego podczas sesji plenarnej. Ponadto dwóch członków delegacji niemieckiego *Bundestagu* do CoFE rozesłało do wszystkich członków parlamentu biuletyn informacyjny podsumowujący ich pracę w CoFE.

Dodatkowo fińska *Eduskunta* i szwedzki *Riksdag* przeprowadziły przesłuchania ministerialne w sprawie CoFE, a łotewska *Saeima* dokonała przeglądu krajowych stanowisk przygotowanych przez rząd na potrzeby punktów porządku obrad sesji plenarnej CoFE w styczniu 2022 r.

3 Na pytanie, czy parlamenty/izby zorganizowały jakiegokolwiek debaty związane z CoFE w ramach posiedzeń komisji lub sesji plenarnych w drugiej połowie 2021 r., większość (23 z 37 respondentów) odpowiedziała pozytywnie, a 14 odpowiedziało, że nie promowały takich dyskusji.

4 18 parlamentów/izb poproszonych o sprecyzowanie, w ramach jakiego organu lub organów odbywały się te debaty i jaki był ich dokładny temat, odpowiedziało, że były one organizowane w ramach ich odpowiednich komisji ds. europejskich (i zagranicznych). W luksemburskiej *Chambre des Députés*, polskim *Sejmie* i hiszpańskich *Cortes Generales* debaty na temat CoFE odbywały się również w specjalnych stałych podkomisjach. We włoskim *Senato della Repubblica* i włoskiej *Camera dei deputati* Komisja Spraw Zagranicznych i Komisja Spraw Europejskich przeprowadziły wspólnie prace informacyjno-wyjaśniające w sprawie CoFE w drodze przesłuchań wszystkich zainteresowanych stron. Parlament Europejski stwierdził, że regularnie organizowane są wymiany poglądów ze Współprzewodniczącym Rady Wykonawczej Parlamentu Europejskiego oraz z delegacjami Parlamentu Europejskiego do Rady Wykonawczej i na sesję plenarną CoFE, a także z Komisją Spraw Konstytucyjnych (AFCO).

Parlamenty/izby wskazały również kilka tematów, które były przedmiotem debaty. Holenderska *Eerste Kamer*, niemiecki *Bundestag* i portugalska *Assembleia da República* wspomniały o strukturze i organizacji CoFE oraz o postępach Zgromadzenia Plenarnego CoFE i jego grup roboczych, przy czym portugalska *Assembleia da República* wspomniała również o wnioskach z posiedzeń zarządu. Holenderska *Eerste Kamer* i belgijski *Sénat* również dyskutowały nad zaangażowaniem swoich obywateli w CoFE, przy czym ten ostatni rozważał wniosek o utworzenie panelu obywatelskiego w ramach Senatu.

Kilka parlamentów/izb zajęło się kwestią CoFE podczas spotkań z rządem i innymi urzędnikami (holenderska *Eerste Kamer*, holenderska *Tweede Kamer*, francuskie *Assemblée nationale*, grecki *Vouli ton Ellinon*, węgierski *Országgyűlés*, włoska *Camera dei deputati*, włoski *Senato della Repubblica*, hiszpańskie *Cortes Generales*). W ramach wspólnych prac informacyjno-wyjaśniających włoski *Senato della Repubblica* i włoska *Camera dei deputati* przeprowadziły również przesłuchania z udziałem przedstawicieli instytucji UE, społeczeństwa obywatelskiego i odpowiednich zainteresowanych stron. Ponadto francuskie *Assemblée nationale* zorganizowało spotkania z komisjami do spraw europejskich z hiszpańskiego *Congreso de los Diputados* i holenderskiej *Tweede Kamer*, a także z Ruchem Europejskim (*Le Mouvement Européen*). Wreszcie holenderska *Eerste Kamer* wspomniała, że odbyła również spotkania z przedstawicielami obywateli holenderskich w CoFE.

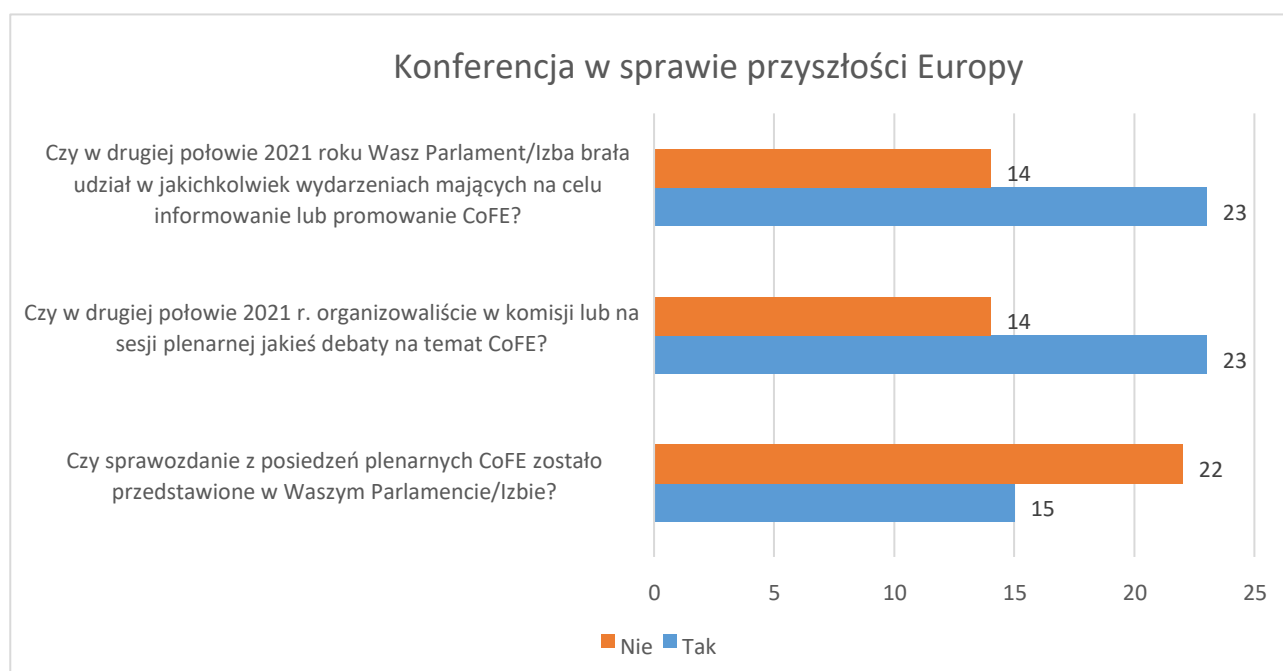
Ponadto Komisja Spraw Europejskich rumuńskiej *Camera Deputaţilor* zainicjowała otwarty i ustrukturyzowany dialog na temat gospodarki cyfrowej oraz znaczenia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej dla rozwoju regionalnego, a Komisja Spraw Europejskich litewskiego *Seimas* zorganizowała spotkanie na temat sztucznej inteligencji i cyfrowej przyszłości UE; podobnie podkomisja CoFE polskiego *Sejmu* zorganizowała spotkania na temat polityki energetycznej, roli Parlamentu Europejskiego i parlamentów narodowych oraz wolności słowa w Europie.

5 Na pytanie, czy w drugiej połowie 2021 r. parlamenty/izby promowały lub brały udział w jakichkolwiek wydarzeniach mających na celu informowanie o CoFE lub eksponowanie jego roli, większość (23 z 37 respondentów) odpowiedziała pozytywnie.

6 Poproszone o sprecyzowanie tych wydarzeń, niektóre parlamenty/izby wskazały na zorganizowane inicjatywy, w których szczególną uwagę zwrócono na zaangażowanie młodzieży.

Austriackie *Nationalrat* i *Bundesrat* zaplanowały warsztaty na temat przyszłości Europy z udziałem młodzieży oraz spotkanie dyskusyjne na temat Europy z perspektywy młodzieży z Bałkanów Zachodnich, również z udziałem francuskiego *Assemblée nationale*. Podobnie słoweński *Državni zbor*, w ramach spotkania mówców z Bałkanów Zachodnich, przeprowadził dialog z młodymi ludźmi na temat młodego pokolenia z Bałkanów Zachodnich i UE. Włoski *Senato della Repubblica* był gospodarzem dwóch wydarzeń z udziałem młodych uczestników - jednego w ramach UE i krajów Bałkanów Zachodnich, a drugiego w ramach UE i krajów śródziemnomorskich. Niemiecki *Bundestag* poinformował o zorganizowaniu imprez z udziałem młodzieży, a mianowicie o wymianie z uczniami szkoły europejskiej oraz z młodymi absolwentami Międzynarodowego Stypendium Parlamentarnego Bundestagu z Bałkanów Zachodnich. Francuskie *Assemblée nationale* odnotowało udział przewodniczącego komisji do spraw UE w Europejskim Spotkaniu Młodzieży (EYE).

Komisje do spraw UE i polityki zagranicznej słoweńskiego Državnego zbora zorganizowały odpowiednie debaty z udziałem publiczności online - z powodu COVID-19. Komisje do spraw UE zarówno francuskiego *Assemblée nationale*, jak i francuskiego Senatu podjęły inicjatywy mające na celu promowanie CoFE. Francuski *Sénat*, za pośrednictwem swojej komisji do spraw UE, rozpoczął konsultacje z przedstawicielami wybranymi w wyborach lokalnych i zorganizował sympozjum oraz okrągły stół poświęcone odpowiednio roli parlamentów narodowych w UE oraz miejscu UE w mediach.

Niektórzy respondenci odnieśli się do promowania działań i zaangażowania obywateli za pośrednictwem mediów społecznościowych i innych. Tak było w przypadku litewskiego *Seimas*, który za pośrednictwem swojej strony internetowej zaprosił obywateli do wyrażania opinii i zgłaszania propozycji dotyczących przyszłości UE na wielojęzycznej platformie cyfrowej. Niemiecki *Bundestag* udostępnił stosowne informacje na swojej stronie internetowej, w mediach społecznościowych, a także na plakatach na najbliższych stacjach metra. Niemiecki *Bundesrat* wyprodukował i opublikował film promujący CoFE oraz przekazał odpowiednie informacje na seminariach internetowych *Bundesrat Visitors Service*. Holenderska *Tweede Kamer* promowała CoFE za pośrednictwem mediów społecznościowych i nadawała wywiady z członkami delegacji na CoFE.

Belgijska *Chambre des représentants* była gospodarzem jednej z sesji belgijskiego panelu obywatelskiego w październiku 2021 r. Grecki *Vouli ton Ellinon* zorganizował spotkanie z udziałem obywateli na temat migracji. Węgierski *Országgyűlés* wspominał o wydarzeniach parlamentarnych zorganizowanych w ramach węgierskiej prezydencji w Grupie Wyszehradzkiej, które koncentrowały się na tematach CoFE, a także o wymianach prowadzonych w ramach Forum Węgierskich Przedstawicieli Basenu Karpat. Łotewska *Saeima* poinformowała o zorganizowaniu spotkania z przedstawicielami krajowymi na sesji plenarnej CoFE oraz przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego. Również luksemburska *Chambre des Députés* zorganizowała serię paneli ze społeczeństwem obywatelskim w ramach parlamentu, a także spotkania z obywatelami w różnych regionach kraju.

Zarówno włoski *Senato della Repubblica*, jak i portugalska *Assembleia da República* odpowiedziały, że należą do specjalnych komitetów odpowiedzialnych za organizowanie odpowiednich wydarzeń mających na celu promowanie CoFE w ich krajach. W szczególności portugalska *Assembleia da República* była częścią partnerstwa instytucjonalnego z rządem, Parlamentem Europejskim (Biuro Łącznikowe w Portugalii), przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Portugalii, Krajowym Stowarzyszeniem Gmin Portugalskich, Radą Społeczno-Gospodarczą i Krajową Radą Młodzieży, organizując siedem imprez w całym kraju. *Assembleia da República* była odpowiedzialna za organizację dwóch z tych wydarzeń, jednego dotyczącego migracji i partnerstw międzynarodowych, a drugiego dotyczącego polityki rolnej i walki ze zmianą klimatu. Włoski *Senato della Repubblica* poinformował również, że w listopadzie 2021 r. przyjął rezolucję, w której zobowiązuje rząd do podjęcia wszelkich użytecznych działań w celu zaangażowania obywateli, społeczności i społeczeństwa obywatelskiego w CoFE.

Parlament Europejski wspominał o zorganizowanym przez Komisję Spraw Konstytucyjnych (AFCO) posiedzeniu komisji międzyparlamentarnej poświęconym oczekiwaniom parlamentów narodowych wobec CoFE, w którym uczestniczyło wielu parlamentarzystów krajowych. Ponadto w ramach różnych kampanii instytucjonalnych i komunikacyjnych promowano, w szczególności, wielojęzyczną platformę cyfrową, a ogólnie konferencję.

Wiele parlamentów/izb stwierdziło, że ich poszczególni członkowie zostali zaproszeni na kilka wydarzeń i debat publicznych zorganizowanych na ten temat (duński *Folketing*, estoński *Riigikogu*, niemiecki *Bundesrat*, włoska *Camera dei deputati*), w szczególności ci, którzy uczestniczyli w sesji plenarnej CoFE (holenderska *Tweede Kamer*, fińska *Eduskunta*, hiszpańskie *Cortes Generales*).

Niektórzy z respondentów, którzy udzielili odpowiedzi negatywnej, zaznaczyli jednak, że ich członkowie uczestniczyli w działaniach organizowanych przez ich rządy (holenderska *Eerste Kamer*, słowacka *Národná rada*), przez inne zainteresowane strony (cypryjski *Vouli ton Antiprosopon*), lub że członkowie uczestniczyli w odpowiednich wydarzeniach i indywidualnie promowali konferencję (czeski *Senát*) oraz dyskutowali na różne tematy europejskie w różnych miastach i na uniwersytetach (słowacka *Národná rada*).

Cypryjski *Vouli ton Antiprosopon* i słowacka *Národná rada* poinformowały, że planowane są odpowiednie wydarzenia.

37

raport półroczny

COSAC